

accountant

NBA-magazine voor accountants en financials | nr. 5 2021

Gebukt onder
cyberdreiging

Gaan we weer
gewoon terug
naar kantoor?

MARGREETH KLOPPENBURG OVER AUDITPEDIA

Gewoon een erg goed idee!

ENDYMION STRUIJS OP DE STOEL / EEN IT-AUDITVERKLARING IS
VAN NATIONAAL BELANG / MOET JE EEN ACCOUNTANT VERDIENEN?

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

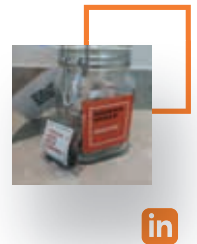
HET MKB REKENT OP ZIJN ACCOUNTANTS

Bedankt! Dat jullie massaal de campagne 'Nederland rekent op zijn accountants' hebben verspreid. Jullie deelden de kant-en-klare socialmediaberichten, banners, advertenties en de video's uit de toolkit. Zo zorgen we er samen voor dat al heel veel mkb-ondernemers weten dat zij voor heel veel essentiële zaken kunnen rekenen op hun accountants.

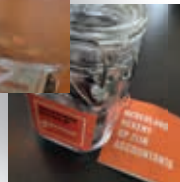
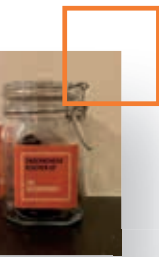
Nog steeds is de campagne in volle gang. We hebben dus ook nog steeds uw hulp nodig! Blijf de campagne delen. Alle materialen vindt u via **nba.nl/toolkit** of door de code te scannen.

Download hier gratis
socialmediaberichten,
banners, advertenties,
video's en nog veel meer!

NBA.NL/REKENTOP

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

NEDERLAND
REKENT
OP ZIJN
ACCOUNTANTS

INHOUD

24

20

18

44

Colofon

ACCOUNTANT

NBA-magazine voor accountants en financials

Elfde jaargang

De in dit tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen niet worden gezien als officiële zienswijzen van de NBA, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld. Overnemen van de inhoud van dit tijdschrift is mogelijk met bronvermelding. ISSN 2211-5382.

REDACTIE

Marc Schweppe, hoofdredacteur
Marja Brouwer-Franken, eindredacteur
Björn Remmerswaal, redacteur
Erwin Breij, webredacteur

REDACTIEADRES

NBA, Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam,
telefoon 020-3010368,
e-mail redactie@accountant.nl

WEBSITE

www.accountant.nl

MEDEWERKERS

Lex van Almelo, Bert Bakker, Adrie Boxmeer,
Ronald Bruins, Lukas Burgering, Wendy Groot,
Rob Heinsbroek, Arnout van Kempen, Lieuwe
Koopmans, Luc Quadackers, Peter Steeman,
Elly Stroo Cloeck, Henk Vlaming, Nart Wielaard

BEELD

De Beeldredacteur, VRHL, Marja Brouwer

ABONNEMENTEN

NBA, Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam,
telefoon 020-3010323, prijs € 100 per jaargang,
voor studerende € 50, losse nummers € 25,
prijzen inclusief btw.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip
ingaan en lopen automatisch door, tenzij dertig
dagen voor de vervaldatum schriftelijk wordt
opgezegd. Adreswijziging mailen naar
boekhandel@nba.nl.

VORMGEVING

VRHL Content en Creatie
Alphen aan den Rijn, www.vrhl.nl

ADVERTENTIES

Elma Media BV, Postbus 18, 1720 AA
Broek op Langendijk
Contactpersoon: Rob Stavenuiter,
telefoon 0226-331638, e-mail r.stavenuiter@elma.nl

DRUKKERIJ

Senefelder Misset Doetinchem

© 2021 NBA

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door
boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere
methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de
uitgever. Accountant bevat informatie en wenken, die met
de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA en de bij
deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden
geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden
kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave
opgenomen informatie en wenken.

7 Geen rustige herfst - Marco van der Vegte

8 De kwestie

Moet je een accountant verdienen?

10 Gewoon een erg goed idee!

In gesprek met Margreeth Kloppenburg, founding mother van het nieuwe
platform Auditpedia.

17 Tuchtrect

Hoor en wederhoor

18 In beeld: Jelle Mattias Holwerda

20 Gebukt onder cyberdreiging

Er is sprake van een volwassen cybercrimineel ecosysteem, meldt de
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. Hoe beïnvloedt
deze loopgravenoorlog de accountant in business?

24 Op de stoel: Endymion Struijs

27 We kunnen weer! - Wendy Groot

28 Terug naar kantoor?

Thuiswerken is vanaf eind september een advies, niet meer de norm.
Hoe gaan accountantskantoren om met het nieuwe normaal?

34 FYI

40 Online beëdigd

43 Dilemma - Wiens brood men eet...?

44 Een IT-auditverklaring is 'van nationaal belang'

NOREA pleit voor invoering van een IT-auditverklaring, die assurance geeft
bij een IT-verslag. Bestuurders en stakeholders reageren overwegend positief.
Maar er klinkt ook kritiek.

49 #Klooiënmetcomputers

51 Becijferd

53 Docudrama

54 Bronnen

58 NBA Nieuws

66 Wie bewaart er nog wat? - Marc Schweppe

Neem een duik in de fiscale wereld

Wil jij je meer verdiepen in de fiscaliteit? Dat kan!

Het Register Belastingadviseurs heeft de RB Academy dit jaar in een nieuw modulair jasje gestoken. Je bepaalt nu zelf wanneer en in welke vorm je leert. Daarbij is een leerlijn ontwikkeld voor accountants. Na afronding kun je naast AA of RA ook RB aan je naam toevoegen.

Niet geïnteresseerd in een volledige opleiding? Alle modules uit de RB Academy zijn ook los af te nemen. Je vindt ze in ons uitgebreide onderwijsaanbod, waar naast de modules jaarlijks zo'n 300 cursussen worden aangeboden die zowel online als klassikaal te volgen zijn.

Jij bepaalt het doel, wij helpen met de uitvoering.
Ga snel naar **RB.nl/fiscalist/rb-academy/** en bekijk je opties.

**Een advies over de toekomst
geef je niet met de kennis van gisteren**

Geen rustige herfst

MARCO VAN DER VEGTE

Marco van der Vegte is voorzitter van de NBA.

Het is buiten al weer goed te merken dat de herfst is begonnen. Iemand vroeg me onlangs: "Is het dan wat rustiger voor accountants?" Nou, als ik kijk wat er allemaal op ons bordje ligt, is het antwoord "nee". Er zijn tal van onderwerpen die het bestuur beleidsmatig bezighouden. En in de sector horen we veel interessante initiatieven.

In dit blad valt over die zaken volop te lezen. Zo gaat de rubriek De Kwestie over de 'aanwijsbevoegdheid', onderdeel van het voorstel voor de Wet toekomst accountancysector. Dat betekent dat beursfondsen die geen accountant kunnen vinden, er één toegewezen zullen gaan krijgen. Daar zitten veel haken en ogen aan. Is het niet zo dat je een accountant moet verdienen? De vraag die de redactie opwerpt lijkt eenvoudig, maar is dat helemaal niet. Is aanwijzen dan een goed idee? Daar zal het laatste woord vast nog niet over gesproken en geschreven zijn. In de NBA-reactie op de consultatie hebben we aandacht gevraagd voor voldoende waarborgen.

Wat stond er nog meer op de agenda van het bestuur in de afgelopen tijd? Het aflopen van de steunmaatregelen en de UWV-berekening van de gemiddelde kosten van de accountant daarbij, het succes van de mkb-campagne, de NBA-reactie op de

consultatie(s) van de kwartiermakers en natuurlijk de aanloop naar de ALV in december. Daar kiezen de NBA-leden een nieuwe voorzitter en presenteren we onze jaaragenda 2022. Daarnaast zijn we net als velen druk bezig met het thema duurzaamheid. In welke gremia speelt dat en welke rol speelt de accountant daarin, hoe geven we die rol vorm en wat wordt er precies van ons verwacht?

Met het vallen van de herfst breekt ook een nieuwe periode aan in maatschappelijk opzicht. Veel coronamaatregelen zijn of worden opgeheven en dat betekent dat we ons als samenleving opmaken voor 'het nieuwe normaal'. In dit blad een uitvraag bij een aantal kantoren naar hoe zij omgaan met de regels. Hoe zit het met thuiswerken, bezoek aan de klant, 'hybride' teamoverleg en meer zaken waarvan we drie jaar geleden nooit hadden bedacht dat ze een vraagstuk konden zijn.

En dan twee initiatieven vanuit de sector die ook in dit magazine worden belicht. NOREA pleit voor een jaarlijkse verklaring bij de IT-inrichting van bedrijven. Zeker in een tijd waarin algoritmen een steeds grotere rol spelen, is dat een relevante discussie. Al zal niet iedereen meteen denken dat dit bij het takenpakket van de accountant thuishoort. Deze discussie

is goed om te voeren en ook hier geldt dat het laatste woord er over nog lang niet gesproken is. Er is wel een verband met een ander verhaal, waarin AiB'ers worden bevraagd over de dreiging van cybercriminaliteit. Wat kunnen zij nog meer doen om hun organisaties zo goed mogelijk te beschermen?

Van het tweede initiatief is het goed te zien dat het nu echt begint te lopen: Auditpedia, een idee van Margreeth Kloppenburg. Een soort Wikipedia op het gebied van audit; met name accountancystudenten maken er straks gretig gebruik van. Ik denk wel eens dat als die monsterklus klaar is, we zouden moeten doorzetten met een 'Accountipedia' over alle accountancy-onderwerpen.

Opnieuw volop interessante artikelen voor iedereen dus. Veel leesplezier! ←

Minister Hoekstra wil een aanwijsbevoegdheid invoeren voor controleplichtige ondernemingen die geen accountant kunnen vinden. Moet de NBA straks een kantoor verplichten tot het doen van een controle? En hoe zit het met de aansprakelijkheid?

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD ANP / BART MAAT

Moet je een accountant verdienen?

Begin juli publiceerde minister Wopke Hoekstra van Financiën de consultatie van de Wet toekomst accountancysector, met een aantal maatregelen om de kwaliteit van de wettelijke controle “duurzaam te verbeteren”. Belangrijk onderdeel van dat wetsvoorstel: instelling van een ‘aanwijzingsbevoegdheid’ voor de NBA, die een controlerend accountant moet aanwijzen als een controleklant zelf geen accountant kan vinden. “De situatie waarbij entiteiten er niet in slagen een partij voor hun controleopdracht te contracteren is onwenselijk”, aldus de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel.

De aanwijsbevoegdheid houdt het beroep en de NBA al even bezig. Vorig jaar was dat rondom de politieke bespreking van de kabinetsreactie op de plannen van de commissies MCA en Cta. Maar corona schoof de voortgang wat op. Beleggersvereniging VEB kwam begin dit jaar met een lijstje van twaalf beursgenoteerde bedrijven die er al langer niet in slagen om een accountant te vinden. En een handtekening onder de jaarcijfers is toch echt nodig. Het FD memoreerde dat veel kleinere beursfondsen zonder accountant kwamen te zitten, toen Grant Thornton, accon avm en Baker Tilly in 2018 en 2019 besloten om hun oob-vergunning in te leveren.

“Het ingrijpen van de overheid en de constante stroom van negatief-kritische berichten hebben de marktwerking ernstig verstoord”, stelde Arnout van Kempen dit voorjaar in een column. “En wat doe je als minister dan? Dan verstoort je de marktwerking gezellig nog wat verder met een aanwijsbevoegdheid.” Van Kempen is zeer kritisch over het plan om een accountant waar nodig aan te wijzen. Tijdens een recente editie van de Busy Season Talks op Clubhouse sprak hij van een “aanslag op de kwaliteit” en “een idioot idee”. Hij is beducht voor de aansprakelijkheid bij zulke gedwongen situaties. “Als een beursfonds prutswork levert, gaan we straks de accountant straffen.”

Fundamentele beginselen

Ook Anton Dieleman, voorzitter van het vaktechnisch adviescollege van de NBA, plaatst kanttekeningen bij de aanwijsbevoegdheid. Die kan op gespannen voet staan met het algemene rechtsbeginsel van contractsvrijheid, betoogt hij in een column op Accountant.nl. “Dat betekent dat een accountantsorganisatie vrij is met wie een overeenkomst wordt aangegaan en onder welke voorwaarden.” Accountants moeten voldoen aan de fundamentele beginselen van de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA), zoals objectiviteit en deskundigheid en zorgvuldigheid. Het onder druk moeten

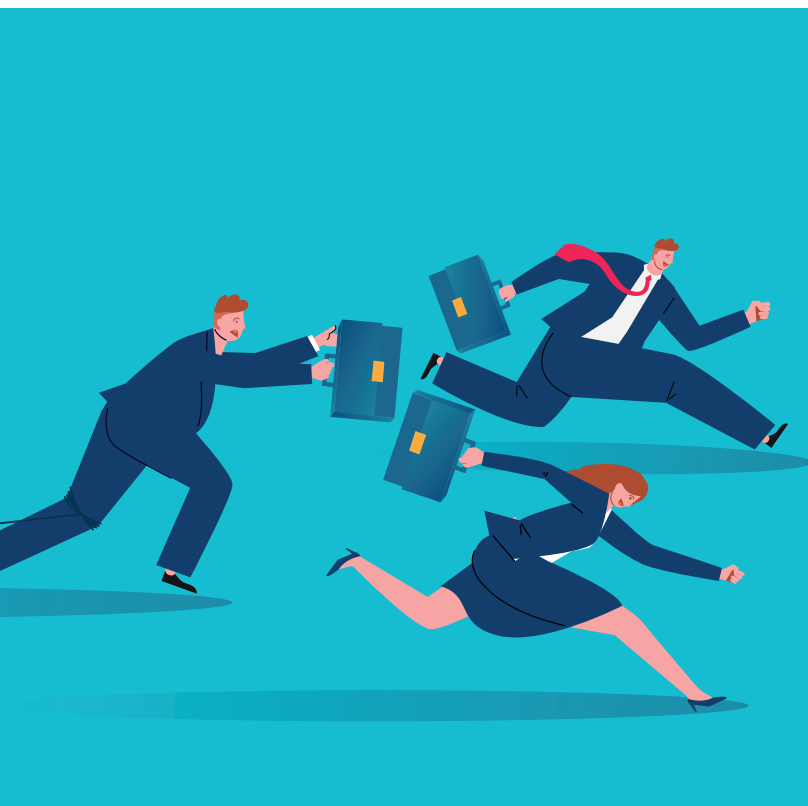

aanvaarden van een controle-opdracht betekent een bedreiging van die beginselen. De meest voor de hand liggende maatregel die accountants dan kunnen inzetten is het weigeren van zo'n opdracht, aldus Dieleman. Ook toezichthouder AFM benadrukt immers al jaren dat een robuust cliënt- en opdrachtacceptatiebeleid cruciaal is bij het realiseren van kwaliteitsdoelstellingen van accountantsorganisaties. Bovendien, meent Dieleman, zijn accountantsorganisaties commerciële organisaties. "Die commerciële ambitie zou dan bij deze 'verweesde' controlecliënten plotseling niet meer functioneren? Dat gaat er bij mij niet in." Er moet meer aan de hand zijn als accountants beursfondsen als controleklant weigeren, meent hij.

Verdienen

NBA-voorzitter Marco van de Vegte stelde al eerder: "Niet elk bedrijf heeft recht op een accountant. Een accountant moet je verdienen." In de reactie op de consultatie van het wetsvoorstel geeft de NBA aan het "niet wenselijk" te vinden

'Dat beursvennootschappen geen accountant kunnen vinden, zegt zeer waarschijnlijk juist ook iets over de onderneming zelf.'

VEEL REACTIES OP CONSULTATIE NIEUWE ACCOUNTANTSWET

De consultatie van de nieuwe Wet toekomst accountancysector, die door minister Hoekstra vlak voor het zomerreces werd gepubliceerd, heeft flink wat reacties opgeleverd. Niet alleen de aanwijsbevoegdheid, maar ook de inrichting van het toezicht en de kwaliteits-indicatoren zorgen voor stevig commentaar.

De tien audit *quality indicators* (AQI's) zijn ook door de Kwartiermakers toekomst accountancy apart ter consultatie voorgelegd. Die consultatie leverde eveneens een flink aantal reacties op. De bal ligt nu dus weer even bij het ministerie van Financiën ten aanzien van de voortgang van de nieuwe wet. Alle openbare reacties zijn nog te vinden via internetconsultatie.nl.

om een aanwijsbevoegdheid voor alle wettelijke controles in te voeren. "Ten eerste omdat er 270 accountantsorganisaties zijn die wettelijke controles, niet zijnde oob-controles, kunnen uitvoeren. Het risico op het niet kunnen vinden van een accountant is daarom vrijwel nihil te noemen." Bovendien vreest de NBA voor een "aanzuigend effect" van bedrijven die zich sneller dan nodig tot de beroepsorganisatie wenden om een accountant aan te wijzen. In combinatie met controlerisico's en een effectiviteit die zich in de praktijk moet bewijzen, adviseert de NBA om de aanwijzingsbevoegdheid vooralsnog te beperken tot oob-organisaties. Een evaluatie na enkele jaren zou goed zijn. Ook maakt de NBA zich "grote zorgen" over de potentiële omvang van de aansprakelijkheid rondom de aanwijsbevoegdheid en pleit daarom voor een beperking daarvan.

"Dat beursvennootschappen geen accountant kunnen vinden, zegt zeer waarschijnlijk juist ook iets over de onderneming zelf", stelt de VEB in haar eigen reactie op de consultatie. Volgens de beleggersorganisatie is het "goed voorstelbaar" dat accountants bepaalde entiteiten weigeren als controleklant "vanwege bijvoorbeeld een gebrekkige interne beheersing".

Ook vraagt de VEB zich af of een beroepsorganisatie wel een beslissende stem moet krijgen bij het toewijzen van een specifieke accountantsorganisatie aan een entiteit. Een oplossing om de impasse te doorbreken zou kunnen zijn dat de controlerend accountant bij een (her)benoeming aangeeft dat de kans groot is dat geen goedkeurende verklaring kan worden afgegeven.

Hoogleraar Marcel Pheijffer stelde in september tijdens een Rode Loper-debat dat de accountant nog een andere dan een goedkeurende verklaring kan afgeven, als het bij een klant niet op orde is. "Je hebt als accountant één wapen, dat is je pen met je handtekening." En in een reactie op de consultatie stelt EY: "Gedwongen huwelijken zijn over het algemeen niet de meest gelukkige." ←

MARGREETH KLOPPENBURG

Gewoon een erg goed idee!

Auditpedia. Een nieuw platform met als doel het aantrekkelijk ontsluiten van relevante kennis over de maatschappelijke rol van de accountant. Hoog tijd voor een tussenevaluatie met founding mother Margreeth Kloppenburg. "We moeten zorgen voor een brede vorming van studenten."

TEKST LUC QUADACKERS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Alweer bijna tien jaar geleden sprak Margreeth Kloppenburg (van origine taalkundige) op een congres van young profs met als thema 'integer zakendoen'. Over dat onderwerp had zij toen net een boek gepubliceerd: *Eerlijk scoren: de professionele balans tussen target en integriteit*. Die lezing zoog haar via Nyenrode de accountantswereld binnen. En de rest is historie. Kloppenburg hielp Nyenrode met het programma van de 'Robuuste Accountant' en stond later onder andere aan de wieg van de discussiewebsite *The Accountables* en het succesvolle boek *Artikel 5: de beroepseer van de accountant* (inmiddels in vierde druk). Sinds anderhalf jaar gaat haar volle aandacht uit naar het ambitieuze Auditpedia-project.

Waarom hebben accountants jouw specifieke aandacht?
"Ik heb interesse in het spanningsveld dat veel professionals ervaren tussen goed werk leveren, ethiek en geld verdienen. Accountants zijn daarbij extra interessant omdat het spanningsveld bovengemiddeld groot is, als 'vertrouwensman' van het maatschappelijk verkeer. Accountants staan regelmatig onder druk om veren te laten ten gunste van externe prikkels. Soms lijkt het erop dat de mening van de professional zelf er - bij wijze van spreken - niet meer toe doet. Zo gaat het voldoen aan de verwachtingen van toezichthouders en compliance-afdelingen menigmaal boven de professionele oordeelsvorming. Hoe een professional zich hierdoor in zijn vrijheid beperkt voelt, staat niet hoog op de diverse agenda's.

Die problematiek was een belangrijke aanleiding voor het boek *Artikel 5*. De balans is echter nog steeds wel wat zoek en de gesprekken daarover worden helaas op een nogal vervelende manier gevoerd. De kwartiermakers zeggen dat het nog niet goed gaat, de sector vraagt om rust, daarop volgen meteen weer reacties enzovoort. Het lijken elkaar uitsluitende meningen, terwijl ze volgens mij allemaal een kern van waarheid bevatten. Zie daar maar eens een constructief gesprek over te voeren."

Zijn er werkbare alternatieven?

"We moeten beter met elkaar communiceren, echt naar elkaar luisteren. Dat zou al enorm helpen. Of nog beter: Laten we concreet meer dingen samendoen. Ik probeer steeds samen met anderen iets in te richten waardoor het geluid van de professionals beter te horen is. Daarin ligt de ambitie van bijna al mijn activiteiten. En dat is ook de kern van het Auditpedia-project."

Kun je nog een keer kort de achtergrond van het project schetsen?

"We moeten zorgen voor een brede vorming van studenten, in plaats van een opleiding die overvol raakt en steeds meer technisch is georiënteerd. Volgens mij zijn accountants, en zeker studenten en jonge accountants, onvoldoende doordrongen van de fundamenteën van het vak. Wat mij betreft vormen beroepseer, beroepsethiek en beroeps geschiedenis de essentie daarvan. Wat kan het beroep betekenen voor de werkelijk grote vragen in de maatschappij? →

‘ Ik probeer steeds samen met anderen iets in te richten waardoor het geluid van de professionals beter te horen is.’

Het beantwoorden van die vraag is noodzakelijk. De ontwikkelingen schuiven steeds verder op naar de maatschappelijke verantwoordelijkheid en het publieke belang. De maatschappelijke rol van de accountant is gelukkig ook een *stream* in de CEA-eindtermen, naast IT en corporate governance. Zo'n *stream* meandert door de hele opleiding heen."

Dat is toch al positief?

"Natuurlijk, maar het moet niet bij mooie woorden blijven. Er is een breder vertrekpunt nodig binnen het onderwijs. Sommige belangrijke thema's komen slechts summier aan bod. Qua geschiedenis komt men vaak niet verder dan een korte beschouwing van de Pincoffs-affaire en Limpergs Leer van het gewekte vertrouwen. Het is overigens niet zo dat vroeger alles beter was. Decennia geleden was de aandacht voor dit soort onderwerpen ook al afhankelijk van de docent. Als die het belangrijk vond en was ingelezen in het onderwerp, dan kwam het uitgebreider aan bod. Het is goed om meer lijn in het onderwijs aan te brengen, zowel qua inhoud als qua tijd die we aan de fundamentele besteden."

En dat kan dus met de Auditpedia?

"Het helpt om dit soort vraagstukken naar een concreet niveau te trekken, naar een bruikbare informatie-architectuur. In de Auditpedia zijn nu veertien kernthema's ondergebracht, in drie pilaren: maatschappelijke relevantie, beroepsontwikkeling en beroepsgeschiedenis. Daarmee is gevisualiseerd wat de basisachtergrond zou moeten zijn voor iedere accountant, de *conditio sine quo non*. Auditpedia kan studenten gemakkelijk en snel bij de belangrijkste bronnen brengen. Vanuit die belangrijke bronnen kunnen de studenten dan verder werken. Ik begrijp dat studenten natuurlijk zelf moeten leren zoeken en je moet dus niet alles voorkauwen. De zoektocht kan echter prima beginnen met een goed toegankelijk startpunt dat meehelpt aan het leggen van de kennisbasis. Vanuit onderwijskundig perspectief is dat helemaal niet onverstandig."

Het is dus vooral een naslagwerk?

"Het is meer dan dat. Auditpedia is een innovatief en interactief experiment om te kijken hoe we met aandacht voor geschiedenis, ethiek en beroepseer meer inhoudelijke basis kunnen meegeven aan accountants. In de CEA-eindtermen vind je best hier en daar elementen van wat we met Auditpedia beogen. Auditpedia laat echter zien hoe het logisch met elkaar samenhangt. Die samenhang moeten we binnen het onderwijs veel duidelijker maken. Anders verbindt een accountant zich niet optimaal met het vak."

Wat houdt dit dan tegen?

"Bij veel kantoren heeft het nu geen prioriteit. Die willen vooral dat afgestudeerde accountants meteen inzetbaar zijn en aan het werk gaan. Meer aandacht voor geschiedenis, ethiek en beroepseer leidt daar ogenschijnlijk vanaf. Tegelijkertijd lopen ook veel accountants weg. Er is dus

**Zaterdag
13 november 2021
Contenthackathon
Auditpedia**

**HET
multistakeholdersplatform
rond de maatschappelijke
rol van de accountant**

**Doe mee met een team
of als expert.
We maken er een
(content)feestje van!**

Aanmelden kan via:
Eline.Mulders@hu.nl

Van 10 tot 22 uur
Workshops, muziek,
goed eten en bovenal
geestverwanten!

Locatie:
Vergadercentrum Domstad
Koningsbergstraat 9 Utrecht
Goed bereikbaar met OV

Hogeschool Utrecht, Instituut
Finance & Accounting

AUDITPEDIA

AUDITPEDIA

Auditpedia wil relevante kennis over de maatschappelijke rol van de accountant op een aantrekkelijke manier ontsluiten. Het is een onderwijsinnovatie project (gefinancierd door het ministerie van Onderwijs), waarmee in mei 2020 vanuit Hogeschool Utrecht is gestart. Auditpedia richt zich nadrukkelijk op alle accountancystudenten in Nederland, op hbo- en universitair niveau. Alle kennis die wordt gedeeld via Auditpedia valt onder open access. Meer informatie: auditpedia.nl.

een fors tekort aan accountants en te veel werk. Gelukkig zien inmiddels meer bestuurders dat het beroep aantrekkelijker wordt als de maatschappelijke rol meer wordt benadrukt, zowel in theorie als in de praktijk. Dan kiezen waarschijnlijk weer meer studenten voor het accountantsberoep. Het zou mooi zijn als we dat onderkennen en met elkaar de maatschappelijke rol meer inhoud geven. Die inhoud kun je prima naar buiten brengen via Auditpedia."

Wat is de stand van zaken?

"We hebben een innovatieve architectuur uitgedacht, die belangrijke partijen aanspreekt. De website is in de lucht en wordt nog verder ontwikkeld. Ik nodig iedereen uit om al eens een kijkje te nemen op auditpedia.nl. De Algemene Rekenkamer heeft al een informatief stuk aangeleverd. De AFM en de Auditdienst Rijk werken aan een bijdrage die speciaal is gericht op accountancystudenten. Een aantal belangrijke schappen is dus al over de dam. Er zijn ook al enkele inhoudelijke voorbeeldartikelen geplaatst. Daarnaast is er plaats voor uitlegvideo's en linkjes naar relevante websites. We bieden ook een geïntegreerde agenda, waarin activiteiten staan weergegeven die →

CV

Margreeth Kloppenburg (1968) werkt als adviseur/facilitator/spreker met professionals en management van (corporate) Nederland aan professionalisering. Ze is auteur van onder andere *Hoera, een conflict* (2008), *Leve het Verschil* (2009), *Eerlijk Scoren, de professionele balans tussen target en integriteit* (2010) en *Artikel 5, de beroepseer van de Accountant* (2017) en schrijft regelmatig artikelen, columns en opinies. Ze werkt mee aan curricula van accountancyopleidingen in zowel het hbo- als universitair onderwijs en verzorgt colleges. Kloppenburg doet onderzoek naar hoe professionals goed werk kunnen leveren in de dagelijkse beroepspraktijk. Ze is verbonden aan de Stichting Beroepseer en voorzitter van het bestuur van de Faculty Ethiek, cultuur en gedrag van de NBA.

interessant zijn voor accountants en hun belanghebbenden. Daarin wordt bijvoorbeeld ook automatisch de agenda van de NBA verwerkt. We denken ook na over het opnemen van stages, vacatures en onderzoeksopdrachten. Verder staan diverse podcasts met historische beschouwingen op stapel. Het begint dus te lopen en we zitten eigenlijk nog maar op tien procent van de mogelijkheden. Het idee is heel goed, daar ben ik inmiddels wel achter. Ik spreek overigens ook graag verder over de mogelijkheden met de NBA, kantoren en de Foundation for Auditing Research. De sector kan denk ik prima zelf de regie houden en meehelpen om de Auditpedia te vullen.”

Wie gaat verder voor de content zorgen?

“Auditpedia is een multi-stakeholder-platform waaraan iedereen kan bijdragen. Daarvoor dien je je eerst aan te melden. Na goedkeuring kun je meteen aan de slag. Er zijn enkele korte tutorials beschikbaar. Als je een artikel wilt

schrijven, dan klapt er een venster open met een begrijpelijke *text editor*, waarmee het artikel kan worden gemaakt. Het werkt zeer intuïtief. Net als in Wikipedia wordt ook een log van alle wijzigingen bijgehouden, zodat de wijzigingshistorie van een artikel bewaard blijft. Er is ook een redactieschil om de kwaliteit te waarborgen. Inmiddels zijn zeven mensen aan het schrijven over verschillende onderwerpen, onder leiding van een schrijfsdeskundige. Ook universitaire en hbo-docenten en -studenten kunnen als onderdeel van hun onderwijs content genereren voor Auditpedia. De komende maanden ga ik bijvoorbeeld in de minor *professional skepticism* van de Hogeschool Utrecht met een groep studenten aan de slag om content te genereren, als onderdeel van de opleiding.”

Wat is de volgende piketpaal?

“Op 13 november is er een *content hackathon* in Utrecht. Daar komen we bij elkaar met slimme mensen en teams uit alle gebieden die te maken hebben met de accountantscontrole, om samen verder te werken aan de concrete content van de Auditpedia. Mijn hoop is dat op die dag een enthousiaste *vibe* zal heersen, door daadwerkelijk samen met elkaar aan de slag te gaan. Er zijn naar verwachting veel geestverwanten die de maatschappelijke rol van de accountant hoog in het vaandel dragen. Dus meld je vooral aan als dit je aanspreekt. Hoe meer zielen, hoe beter de Auditpedia!” ←

‘Gelukkig zien inmiddels meer bestuurders dat het beroep aantrekkelijker wordt als de maatschappelijke rol meer wordt benadrukt.’

MERCEDES-EQ

DE NIEUWE 100% ELEKTRISCHE EQS.

This is for you, world. Ontdek de nieuwe EQS.

Laat u betoveren door de ongekennde luxe van het interieur,
of wat dacht u van het 141 cm brede MBUX Hyperscreen*
en de indrukwekkende actieradius tot 731 km**? Zo rijdt u met één
oplaadbeurt van Amsterdam naar Berlijn. En dankzij Green Charging
zijn bovendien uw eerste 200.000 km CO₂-neutraal.

Ontdek hem op [mercedes-benz.nl](https://www.mercedes-benz.nl).

Gecombineerd verbruik: 16,9 - 21,2 kWh/100 km. CO₂-uitstoot: 0 - 0 g/km (WLTP).
Voor officiële dealeradressen, kosten en leveringsvoorwaarden, zie [mercedes-benz.nl](https://www.mercedes-benz.nl).

*Standaard in de EQS 580 4MATIC uitvoering. **Met de EQS 450+ AMG Line.

Thuis in Audit en de wereld van onze klanten?

Bij Flynth groeien we stevig in Audit en zijn we continu op zoek naar nieuw talent. Kom je bij ons werken? Dan start je in een jong en dynamisch team met ambitieuze collega's. Jouw initiatief en inbreng als auditprofessional wordt gewaardeerd. En wij houden de balans tussen werk en privé goed in de gaten.

Werken als auditprofessional bij Flynth

Flynth heeft geen partnerstructuur, de eindverantwoordelijke externe accountants zijn in loondienst. De winst van Flynth wordt geïnvesteerd in onze organisatie en in onze mensen. Dat maakt ons onderscheidend en draagt bij aan onze informele en collegiale cultuur, gericht op samenwerking.

Data-gedreven controleaanpak

Wij investeren in innovatie. Onze controleaanpak is sterk data-gedreven, integreert technologische innovaties zoals data-analyse en audit automation. Daarmee wordt de kwaliteit van onze controle verbeterd en maakt het jouw werk als auditprofessional afwisselend en uitdagend.

Arbeidsvoorwaarden

Bij Flynth geven wij jou alle ruimte om jezelf te ontwikkelen, bijvoorbeeld door opleidingen en carrièreadvies. Jouw talent is ons uitgangspunt. Natuurlijk is je salaris passend, betalen wij je pensioen en kan je 30 dagen op vakantie. Ook een laptop en smartphone naar keuze, leaseauto, goede pensioenregeling en een incentive- en participatieregeling horen hier bij.

Kom werken bij Flynth, bijvoorbeeld als: gevorderd assistent accountant audit, controleleider audit of (senior) manager. Bekijk jouw mogelijkheden en onze vacatures bij Audit op www.werkenbijflynth.nl.

Flynth. Het beste advies dat we je kunnen geven.

FLYNTH
adviseurs • accountants

Hoor en wederhoor

Het is altijd goed om de onderzochte (rechtspersoon) te horen en commentaar te laten geven.

Accountants worstelen nogal eens met de juiste standaard als zij een onderzoek uitvoeren, zo laten vier uitspraken uit 2021 zien. Grootste risico is dat zij ten onrechte geen hoor en wederhoor toepassen, of ongefundeerde conclusies trekken.

Facturen notaris

De waarnemer van een ontslagen notaris in Bunnik dient veertig declaraties in voor in totaal tweeënhalve ton. Om de declaraties alsnog deugdelijk te onderbouwen voor de rechtbank laat de waarnemer een registeraccountant de gedeclareerde kosten onderzoeken. De accountant brengt een rapport van bevindingen uit volgens Standaard 4400N (overeengekomen specifieke werkzaamheden). Hij trekt echter conclusies op basis van een niet-representatieve steekproef. En bij een rapport van bevindingen zijn conclusies taboe. De Accountantskamer vindt dat hij Standaard 4400N óók niet goed heeft toegepast, omdat hij niet overlegde met de gebruikers over hun verwachtingen. Omdat de accountant het rapport opstelde voor een gerechtelijke procedure had hij volgens de tuchtrechter beter als partijdeskundige kunnen uitgaan van NBA-handreikingen 1111 en 1127. Hij had dan vooraf niet hoeven overleggen met alle beoogde gebruikers en meer vrijheid gehad om zijn rapport te schrijven.

Handreikingen

De provincie Gelderland laat een registeraccountant enkele transacties, activa en passiva analyseren van (de dga van) een personenvervoersbedrijf en gelieerde partijen, alsmede de geconsolideerde financiële positie en resultaten van de groep. De provincie verstrekt de benodigde gegevens, die de accountant aanvult met openbaar toegankelijke informatie. Volgens de accountant voert hij een “transactiegerelateerde adviesdienst” uit volgens Standaard 5500N. Hij houdt zich echter niet aan die standaard, omdat hij conclusies trekt die van meer dan “ondergeschikte betekenis” zijn. De accountant had moeten uitgaan van Handreiking 1127 en 1112, omdat de opdracht wordt uitgevoerd ter ondersteuning van (potentiële) geschillen en persoonsgerichte kenmerken vertoont. Bij een persoonsgericht onderzoek moet de onderzoeker de (rechts-) persoon in beginsel horen en wederhoren. De accountant had dit naar eigen zeggen achterwege gelaten om “tegenas en gedoe” te vermijden. Maar dat is nu juist een reden om wél hoor en wederhoor toe te passen, vindt de tuchtrechter. Nu mist het rapport een deugdelijke grondslag. Ook al omdat de accountant verzuimde de aangereikte informatie te verifiëren. Omdat een onderzoek gaandeweg een persoonsgericht onderzoek kan worden als een directeur in beeld komt, is het

Accountantskamer

20/2495 Wtra AK

Maatregel: waarschuwing

Vindplaats: ECLI:NL:TACKN:2021:42

Accountantskamer

20/1845 Wtra AK

Maatregel: berisping

Vindplaats: ECLI:NL:TACKN:2021:34

College van Beroep voor het bedrijfsleven

19/921

Maatregel: berisping

Vindplaats: ECLI:NL:CBB:20201:788

Accountantskamer

21/103 Wtra AK

Maatregel: berisping

Vindplaats: ECLI:NL:TACKN:2021:57

altijd opletten geblazen. Dit risico onderschatte een accountant die de ontstaansgeschiedenis, fiscale positie, governance-structuur, groepsverhouding, huisvesting en financiën van een kinderopvangstichting plus gelieerde bedrijven moest onderzoeken. Hij liet de directeur weliswaar reageren op zijn bevindingen, maar pas nadat de twee andere bestuursleden commentaar hadden geleverd. Dat is te laat.

Verifiëren

Door tijdig te horen, kun je bevindingen verifiëren en onjuiste en ongefundeerde conclusies voorkomen. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland laat een registeraccountant onderzoeken of een Wassenaarse kasteelheer recht heeft op de verleende c.q. toegezegde restauratiesubsidie van 2,6 ton. Grotendeels op basis van gegevens die de provincie aanlevert en zonder de kasteelheer te horen, concludeert de accountant dat is gesjoemeld met de btw en te weinig vennootschapsbelasting is betaald. De provincie trekt de subsidies in c.q. vordert deze terug. De accountant blijkt sommige facturen echter dubbel te hebben geteld en bedragen verkeerd te hebben overgenomen.

Vertoont een onderzoek naar declaraties of subsidieaanvragen van één persoon niet altijd persoonsgerichte kenmerken? Die is immers al gauw zo zeer betrokken bij de handelingen die voorwerp van onderzoek zijn, dat het onderzoek onvermijdelijk zijn positie en functioneren raakt? In de uitspraak is de Accountantskamer hier niet duidelijk over. De motivering is domweg: het is geen persoonsgericht onderzoek want het is een onderzoek naar de administratie van de waarnemer. Zo blijft de noodzaak van hoor en wederhoor als een zwaard van Damocles boven vrijwel elk onderzoek hangen. Mijn devies zou dan ook zijn: luister en leg voor. Dat voorkomt een hoop tegengas en gedoe. ←

IN BEELD

Portret van een opmerkelijke accountant

TEKST HENK VLAMING BEELD CHRISTIAN KEYSERS

Jelle Mattias Holwerda

Sommige ambtenaren bij ministeries worden zenuwachtig als Jelle Mattias Holwerda bij ze aanschuift. Vriendelijk maar beslist voelt hij ze aan de tand: Hoe ze de middelen van het Rijk hebben ingezet, met welk mandaat, met welk resultaat, hoe zijn ze verantwoord? Zulke lastige vragen zijn ze niet gewend van een collega. Maar als Jelle Mattias aan het werk is voor de Auditdienst Rijk voelt hij zich niet uitsluitend de rijksambtenaar die hij wel degelijk is, maar ook de controlerend accountant waarvoor hij is opgeleid. Tien jaar werkte hij in de controlepraktijk van EY. Tientallen bedrijven zag hij van binnen. Hij doorgrondde niet alleen de financiën, maar ook de *tone-at-the-top*, de *risk appetite* en de bedrijfscultuur. Soft controls worden volgens hem alsmäär belangrijker om zekerheid te geven bij een steeds breder scala aan onderwerpen, zoals duurzaamheid of technologie.

“De samenleving vraagt om deze verbreding van een overheidsaccountant, niet in de laatste plaats de Tweede Kamer”, stelt hij. “Dat is publiek belang *pur sang*.” Daarom is het zo belangrijk de nadruk te leggen op de onafhankelijke positie van de overheidsaccountant wanneer hij zekerheid verschaft vanuit de derde lijn, stelt hij. De controle leidt tot betrouwbare informatie over verantwoording, het gedrag en de beheersing binnen het Rijk. Uiteindelijk valt deze werkwijze goed bij de ambtenarij, want die ervaart dat dit leidt tot heldere informatie, die de bedrijfsvoering ten goede komt. Het is uiteindelijk de maatschappij die ervan profiteert. Voor dat resultaat gaat Jelle Mattias als ervaren accountant elke dag graag aan de slag bij de Auditdienst Rijk. ←

Lees het interview met Jelle Mattias Holwerda op Accountant.nl.

A man with curly hair, wearing a purple checkered suit, white shirt, and dark tie, stands on a wooden deck. He is looking upwards and to the left, with his hand near his chin in a thoughtful pose. The background features a modern building with large glass windows and a lush green wall of plants. A wooden staircase with a metal railing is visible to the right.

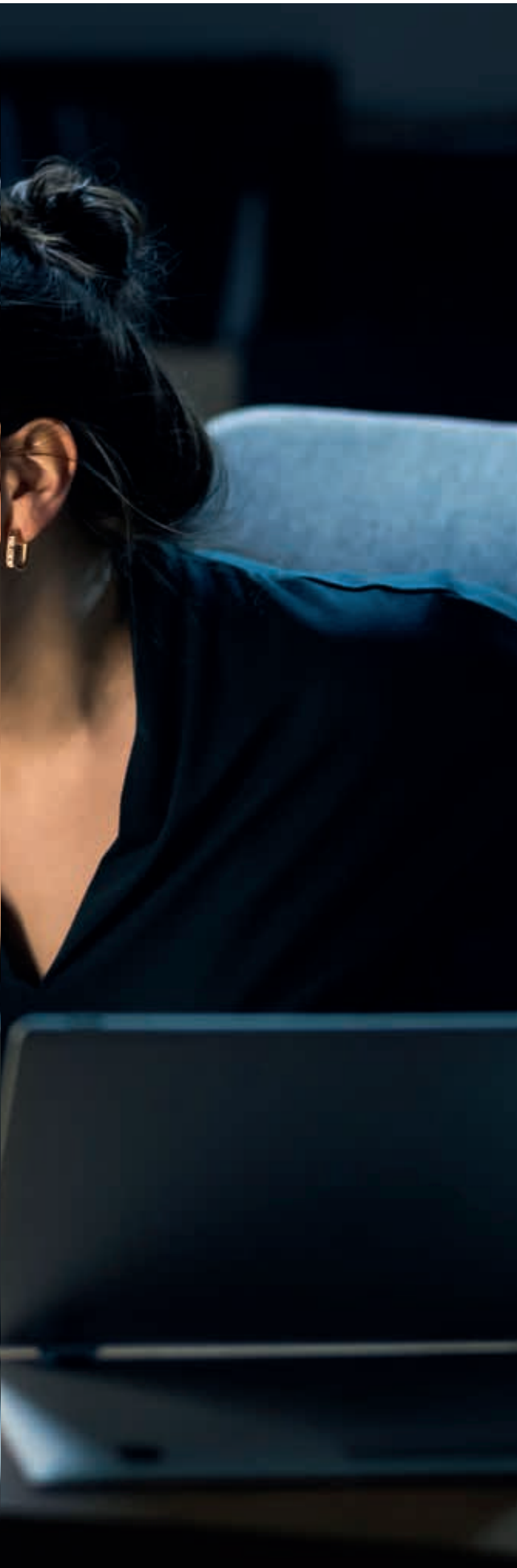
‘De samenleving vraagt
om verbreding van een
overheidsaccountant.’

A woman with dark hair and glasses is sitting at a desk in a dimly lit office. She is looking at a computer monitor with a shocked or concerned expression, her hand covering her mouth. On the desk, there is a keyboard, a mouse, and an open notebook. The background is dark and out of focus.

Gebukt onder cyberdreiging

Anno 2021 is er sprake van een volwassen cybercrimineel ecosysteem, meldt de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. Hoe beïnvloedt deze loopgravenoorlog de accountant in business? En wie is het meest kwetsbaar? "Het is te ondoorzichtig geworden."

TEKST PETER STEEMAN BEELD ISTOCKPHOTO

Trend Micro, wereldwijd marktleider op het gebied van cybersecurity-oplossingen, meldt een toename van 47 procent van cyberbedreigingen bij haar klanten over de eerste zes maanden van dit jaar. Zo'n 46 procent van de mkb-bedrijven in Nederland geeft aan dat ze ermee te maken hebben gehad. De schade van *ransomware* is groot. Schattingen lopen uiteen van miljoenen tot miljarden.

Moeten cyberdreigingen niet het domein vormen van IT-professionals die iets begrijpen van Trojaanse paarden, *malware* en geïnfecteerde servers? Nee, vindt Sander Zeijlemaker, directeur van Disem Institute. Hij geeft cursussen aan NBA-leden over de rol van financials bij cybersecurity. "Digitale veiligheid is onderdeel van de bedrijfsvoering, net als marketing en logistiek. Als je dat overlaat aan de IT-specialist, zet je het apart. Waarom wel praten over bedrijfspositionering maar niet over digitale veiligheid? Het is een holistisch vraagstuk dat raakt aan medewerkers, klantprocessen, werkplekken, intellectueel eigendom. Als financial heb je daarin een centrale rol, omdat je kan zien welke maatregelen elkaar versterken. Je kan over schuttingen kijken. Voorwaarde is dat je de dynamiek begrijpt en de instrumenten hebt om de juiste vragen te stellen."

De cybercrimineel is een tegenstander die voortdurend loert op een zwakke plek. Soms schiet hij met hagel, soms met een gerichte aanval. Daarom moet je wat je neerzet continu observeren en aanpassen. Zeijlemaker: "Traditioneel wordt er bij investeringen in *security* veel met lijstjes gewerkt. Vaak wordt uitgegaan van een *benchmark*. Voldoen we aan de beveiligingsstandaarden? Dat geeft niet zoveel zekerheid als je zou wensen. Standaarden geven houvast gebaseerd op het verleden. De aanvaller boeit het niet of je aan een standaard voldoet. Die zoekt continu naar een opening en als hij succesvol is schiet het aantal aanvallen omhoog. Na iedere aanval is er een reflex om te investeren, bijvoorbeeld in detectie-software. Dat betekent niet dat je daarmee klaar bent. Iedere keer als een proces wordt aangepast en nieuwe servers worden aangeschaft moet die detectiesoftware op die nieuwe servers worden geïnstalleerd. Dat lijkt een detail, maar de IT- en security-mensen hebben veel potjes op het vuur en werken onder hoge druk. Ze moeten naast het dagelijkse beheer de langetermijnstrategie invullen, juniormedewerkers opleiden en constant op incidenten reageren. Daarom moet de financial zich bij zo'n investering afvragen: hoe zorgen we dat die detectie op niveau blijft? De financial moet zich afvragen: Werkt het wat we doen?"

Tastbaar

"Mijn handen zouden jeuken om er mee aan de slag te gaan", antwoordt Pim Takkenberg, general manager Northwave, op de vraag of hij in de huidige tijd eindverantwoordelijk zou willen zijn voor de cybersecurity in een grote organisatie. "Je kan met eenvoudige maatregelen je beveiliging verhogen. Veel aanvallen zijn succesvol doordat systemen niet *up to date* zijn. Ze hebben bijvoorbeeld geen *backup* om op terug te vallen als data wordt versleuteld. Dat is gewoon een kwestie van eigenaarschap tonen in beleid en procedures. Verzamel de juiste mensen, agendeer het en bouw er een jaarlijkse cyclus overheen. De cfo heeft →

daarin misschien wel de belangrijkste rol omdat hij in veel gevallen security in zijn portefeuille heeft. Je moet er bovenop zitten. En reserveer tien procent van je IT-budget voor security. In de praktijk wordt geld makkelijker uitgegeven aan hardware. Dat is tastbaar.'

Iedere aanval fungeert als een *wakeupcall*, is de ervaring van Takkenberg. "De beste les is als het je overkomt. Dan wordt het concreet. Als bij een aanval de hele onderneming *out of business* is, zitten we dagelijks aan tafel met het management. We maken mee dat ze boos of verbijsterd zijn. Als er bewustwording is, komen er budgetten. Je ziet waar het mis is gegaan. Bij een gewone inbraak vind je moeilijk sporen, maar bij een digitale inbraak kun je vrijwel de hele route die cybercriminelen namen terugvinden. Soms moet je het management zelfs afremmen. We laten ze altijd beter beveiligd achter."

Het businessmodel van cybercriminelen lijkt vooralsnog gezonder dan dat van de verzekering tegen *ransomware* aanvallen. "Het totale bedrag wat bedrijven in Nederland aan premies betalen is 17 miljoen euro. Die premies zijn veel te laag", aldus Takkenberg. "Meestal wordt door ransomware-criminelen tussen de 0,4 en twee procent van de jaaromzet gevraagd. We zien dat in vier van de vijf gevallen wordt betaald."

Inleveren

Hoppenbrouwers Techniek werd op 2 juli getroffen door een cyberaanval. Geen gerichte aanval gelukkig, stelt businesscontroller Dirk Bakkers vast. "Op vrijdagavond merkte één van onze IT-medewerkers dat er niet meer op het systeem kon worden ingelogd. Al heel snel sloeg hij

alarm en werden alle servers afgeschakeld. Omdat de hoofdaanval was gericht op Kasea, een leverancier wiens *tools* we gebruiken om op afstand software te beheren, bleef de schade beperkt. Op zaterdag zaten we met honderdvijftig man en ingehuurde experts op kantoor. Iedereen moest zijn laptop inleveren. Die werden net als de computers opnieuw geïnstalleerd. We hebben apparatuur die meerdere keren per dag een backup maakt. Dat bewees hier zijn dienst. Daardoor hadden we een heel goed en snel *recovery*-proces. Op zondagavond waren de meeste systemen weer operationeel. We hebben geen ransom betaald."

Wat heeft de aanval teweeggebracht? "Het maakt je nog meer bewust van de risico's, al moet ik zeggen dat die bewustwording er al was binnen de organisatie. Ik ben zelf in 2018 aangenomen als controller Projecten & risk, juist om aandacht te besteden aan een grotere alertheid van medewerkers ten aanzien van risicomanagement. De belangrijkste aanpassing die we naar aanleiding van de aanval deden was de inrichting van een *security operations center* dat onze servers monitort. En de premie van onze ransomware-verzekering steeg. Die verzekering verliep in augustus. De nieuwe premie is hoger, maar staat nog steeds in geen verhouding tot de mogelijke schade die een *ransomware*-aanval veroorzaakt. We zijn aan het onderzoeken of de verzekerde waarde van onze ransomware-verzekering in de toekomst niet verder omhoog moet."

Investeringslijstje

Het is jammer dat pas bij een aanval wordt onderkend hoe belangrijk je IT-infrastructuur is, vindt Andre van Wezel, director Finance & control bij cybersecurity-specialist Route443. "Eigenlijk moet cybersecurity aan bod komen tijdens je jaarlijkse strategische heisessie. Dan bespreek je waar je naar toe wilt en wat de belangrijkste risico's zijn waar je je tegen moeten wapenen. Dit is een bedrijfsrisico, net als de aanvoer van je grondstoffen. Wat doe je als er een

'De aanvaller boeit het niet of je aan een standaard voldoet.'

schip dwars ligt in het Suezkanaal? Over die risico's wordt wel gesproken. Hoelang kan je doorgaan zonder je netwerk? Met die vraag gebeurt niets. Ik heb de afgelopen jaren veel in de logistieke sector gewerkt als zelfstandig adviseur van het management bij operationele en strategische vraagstukken. In al die jaren zag ik nooit dat op het investeringslijstje stond dat er moest worden voorkomen dat criminelen via IT-systemen kunnen inbreken. Ondernemingen investeren liever in fysieke alarmsystemen om de loodsen vol waardevolle spullen te beschermen.

Ook aan de brandveiligheid wordt gedacht. Ondertussen wordt er ingebroken via een IT-netwerk waarvan niemand weet hoe kwetsbaar het is, terwijl de schade vele malen groter is."

De ongelijke strijd tussen bedrijven en cybercriminelen is volgens Van Wezel een direct gevolg van de grote veranderingen op IT-gebied. "De afgelopen vijf jaar is IT razendsnel getransformeerd naar de *cloud*. De traditionele IT-organisatie is daar nauwelijks op aangepast. Van een gesloten in eigenbeheeromgeving ga je over naar een omgeving die overal en nergens staat. Vijf jaar geleden kon je zien hoe een server was beveiligd. Ook als het een virtuele server was kon je onder de motorkap kijken. Nu werken we in de cloud. Dat is een kostenverhaal. De IT-afdeling haalt er een externe partij bij, maar kan niet langer doorgronden wat de zwaktes zijn. Als we bij *prospects* komen is de standaardreactie vrijwel altijd 'wij hebben het goed geregeld'. Hoe weet je dat? Dat vertelt mijn IT-afdeling mij. De werkelijkheid is dat ze het niet weten. Het is te ondoorzichtig geworden."

RANSOMWARE

Dat gebrekkige IT-beveiliging grote gevolgen kan hebben, werd in Nederland pijnlijk duidelijk toen grote Rotterdamse containerterminals van APM vanwege een *ransomware*-aanval in 2017 enkele dagen dicht moesten. Als gevolg daarvan moesten wereldwijd veel bedrijven langer wachten op hun goederen. De directe schade voor APM en de rest van de transportketen was naar schatting vele honderden miljoenen euro's.

De *hack* bij APM staat niet op zichzelf. In de afgelopen jaren waren *ransomware*-aanvallen schering en inslag, in allerlei sectoren. Systemen worden meestal geïnfecteerd doordat een medewerker op een link klikt in een mailtje. Wanneer systemen niet goed zijn beveiligd, kunnen *hackers* zichzelf vaak de toegang verschaffen tot alle IT-systemen van het bedrijf en data 'gijzelen'.

Meestal wordt niet prijsgegeven of, en hoeveel, er betaald is om data weer terug te krijgen, maar de schade loopt met regelmaat in de miljoenen. Eerder dit jaar werd vleesverwerker JBS gehackt, waardoor honderden vleesverwerkers in de Verenigde Staten en Australië de deuren moesten sluiten. Het bedrijf betaalde elf miljoen dollar om weer toegang te krijgen tot zijn systemen; de schade voor de hele vleesverwerkingsindustrie was aanzienlijk. Kortgeleden werd ook de Amerikaanse softwareleverancier Kaseya slachtoffer van een grote *ransomware*-aanval, waardoor alleen al in Nederland honderden bedrijven werden getroffen. Bedrijven lieten weten dat er vaak enkele miljoenen aan losgeld moest worden betaald.

Water

De redenering dat cloud-diensten cybercriminelen in de kaart spelen is te kort door de bocht, aldus Jos van Schaijk, cfo van Speakap, een SaaS-platform dat door bedrijven wordt gebruikt om hun interne communicatie te ondersteunen. "Professionele hackers zoeken de zwakke plekken. Zoals water stroomt naar de laagste plek, zo zijn aanvallen succesvol bij bedrijven die achterlopen. Ik heb mij de afgelopen acht jaar gespecialiseerd in SaaS- (*Software as a Service*) businessmodellen. Je praat over data en processen van klanten die op jouw platform draaien. Dat betekent dat je informatieveiligheid *top of the bill* moet zijn. Je moet dat kunnen aantonen met onder andere een ISO 27001-certificering en een SOC 2-verklaring. Dat geldt voor ons als aanbieder, maar ook voor onze leveranciers waaronder de hosting-partijen waar onze data draait."

Speakap heeft een *security officer*, een *dataprivacy officer*, een cto en een securityteam. Wat blijft er nog over voor de cfo? "Ik ben vooral gespitst op de *business continuity*. Als je door een aanval wordt geraakt, hoe snel zijn we dan weer *up and running*? Wat zijn de risico's? Is de klantdata optimaal beschermd? Daarvoor kijk ik naar rapportages en schuif aan bij vergaderingen van het securityteam. Ik wil weten welke software er draait. Waarom het nodig is en wat het kost. Je gebruikt de modernste technologieën, maar dat betekent niet dat je automatisch voor de duurste oplossing moet gaan."

Sloten

"De huidige golf van ransomware-aanvallen verrast mij absoluut niet", aldus Michel Zandbergen, manager bij FSV Risk advisory, adviesbureau in riskmanagement en internal audit. "Als criminelen een gat zien springen ze er in. In 2011 heb ik mij verdiept in *phishing*- en *malware*-aanvallen. Op dat moment hield ik mij bij ABN Amro bezig met security en intelligence management. De internetfraude steeg van tien miljoen euro in 2010 naar 35 miljoen het jaar daarop. Of bestuurders voldoende hun rol pakken hangt af van de grootte van het bedrijf. Bij financiële instellingen zoals banken of verzekeraars en bedrijven die IT als hun corebusiness hebben wel. Multinationals hebben riskafdelingen en accountantskantoren die ze daarop kunnen *challenge*. Maar mkb-bedrijven, waar IT geen core competentie is, zijn kwetsbaar. Die hebben vaak ook een minder ontwikkelde riskafdeling. De bestuurders hebben er minder oog voor." Zorg dat de juiste mensen nadenken over je IT-security, is het advies van Zandbergen. "In veel organisaties worden deskundigen te veel de operatie ingetrokken. Als je de hele dag druk bent met het controleren van de sloten, kom je te weinig toe aan een goede risicoanalyse. Dat ligt op het bord van de ciso, maar ook IT-auditors moeten daarin hun rol pakken. Ik geef les aan IT-auditors aan de VU in Amsterdam. In de jaarrekeningcontrole ligt de nadruk op de veiligheid en betrouwbaarheid van systemen en de daaruit voortkomende informatie. De risico's van cybersecurity vormen daar maar een bescheiden onderdeel van. Ik daag ze uit daar meer aandacht aan te besteden." ←

‘Als het een beetje eng
wordt doen accountants
het liefst het gordijn
dicht en wachten ze tot
het overgaat.’

ENDYMION STRUIJS

Endymion Struijs bedient met zijn kantoor een niche: ondernemingen in de binnenstad van Amsterdam met banden met de financiële sector. Als registeraccountant is hij actief binnen de NBA en organiseert Rode Loper Amsterdam-edities, gesprekken over actuele maatschappelijke thema's die accountants raken. Ook sponsort hij een voetbalclub en de Amsterdamse volkszanger Dave Dekker.

TEKST ADRIE BOXMEER BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Waar komt je voornaam vandaan?
"Uit de Griekse mythologie, Endymion was de halfzoon van Zeus. De naam werkt, vooral internationaal, heel goed als kantoornaam."

Wat is ENDYMION Amsterdam voor kantoor?

We zitten tussen een mkb-kantoor en de big four in. We adviseren klanten in de financiële sector met dominante externe stakeholders, zoals AFM, DNB of financiële investeerders. Ook doen we veel *internal audits* en eenmalige opdrachten, zoals een ingewikkelde NOW-verklaring of een fusie."

Jullie zijn een coöperatie. Dat is opmerkelijk in de accountancy.
"Het vergemakkelijkt het in- en uitstappen van partners. Mijn filosofie is dat de twaalf leden niet te afhankelijk mogen zijn van de coöperatie. Iedereen heeft een zelfstandig profiel en heeft ook

buiten de coöperatie activiteiten. Dat moedig ik ook aan. Het gevolg is dat niemand iets doet waar hij of zij geen zin in heeft."

Jullie bieden zelf permanente educatie aan.

"Dat doen we omdat je meer leert als je doceert dan als je studeert. Binnen ons kantoor werken ook trainees. We willen ze niet volledig inzetten, maar ervaring laten opdoen en enthousiast voor het vak maken. We hebben zelfs een campus ontwikkeld om de trainees te huisvesten."

Sinds enige tijd organiseer je Rode Loper-sessies.

"Accountants bestaan bij de gratie van de maatschappij. Daarom wilden NBA-LOA medebestuurder Antoinette Dijkhuizen en ik iets terug doen voor de samenleving. Ons viel op dat accountants bijna nooit live en publiekelijk discussiëren. Als het een beetje eng wordt doen ze het liefst het gordijn dicht en wachten ze tot het overgaat. Daarom organiseren we de Rode Loper Amsterdam-edities. Ze worden steeds groter, de laatste keer hadden we honderd deelnemers in de Beurs van Berlage. Bestuurder Hanzo van Beusekom van de AFM nam

een keer deel, Pauline van der Meer Mohr spreekt binnenkort over leiderschap, ondernemerschap en intimiteit."

Ook sponsor je Dave Dekker, een jonge Amsterdamse volkszanger.
"Wat zijn de iconen van Amsterdam? Het Stedelijk Museum, Artis, het Internationaal Theater Amsterdam en NedPho met haar nieuwe dirigent Lorenzo Viotti. Die sponsoren we mede door bij te dragen aan de ontwikkeling van hun zakelijke netwerken. Ook André Hazes was een icoon. Dave Dekker is daar voor mij een hedendaagse versie van, hij speelde ooit Ciske de Rat. Hij treedt op tijdens de Rode Loper Amsterdam-edities. De eerste dialoog ging bijvoorbeeld over de angstcultuur. Toen zong Dave 'Geef mij je angst' van André Hazes. Daarmee breng je een discussie terug naar een voor iedereen begrijpelijk niveau. Voor Dave is het een goede leerschool, want hij moet een zaal vol 'saaie' accountants zien mee te krijgen." ←

CV

Endymion Struijs (1978) is registeraccountant en IT-auditor. Na enkele jaren bij PwC, KPMG en Deloitte richtte hij in 2015 ENDYMION Amsterdam op, dat werkt voor ondernemingen in en om de financiële sector. Hij is ook voorzitter van de Stichting STUDIOAMS (Institute for Contemporary Public Audit), alsmede oprichter van Permanente Educatie Amsterdam. Hij zit in het bestuur van de NBA-Ledengroep Openbaar Accountants (LOA) en van de Faculty Ethiek, Cultuur en Gedrag. Struijs organiseert sinds 2018 Rode Loper Amsterdam-edities in de Beurs van Berlage, waar ook zijn kantoor is gevestigd, om met vakgenoten en stakeholders te discussiëren over actuele thema's.

**“Ik wil niet
dat mijn
medewerkers
een burn-out
krijgen.**

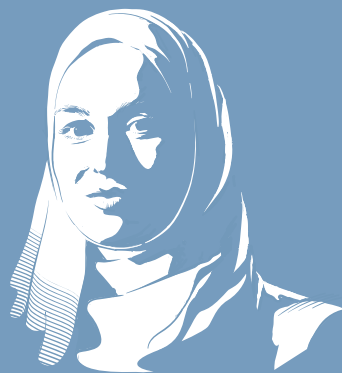
**Daarom heb
ik een RI&E.”**

**De RI&E is
verplicht.
Ook in de zakelijke
dienstverlening.**

RI&E: risico inventarisatie- en evaluatie

Een RI&E is verplicht voor iedere ondernemer met personeel. Of het nu gaat om langdurig beeldschermwerk of werkdruk, breng je arbeidsrisico's in kaart met een RI&E.

Maak een punt van gezond en veilig werken.
Op [RIE.nl](https://rie.nl) helpen we je op weg.

WENDY GROOT

We kunnen weer!

Enigszins verdwaald liep ik door de gangen van het kantoor. Ik hou ervan vroeg te beginnen en was dus redelijk bijtijds op kantoor, wat betekende dat ik als eerste de afdeling op kwam lopen. Nu werk ik al anderhalf jaar bij PwC, echt nieuw ben ik niet meer, maar om nu te zeggen dat ik al kind aan huis ben op het kantoor, nee. Je weg leren vinden op kantoor in het coronatijdperk - het kan verkeren.

Eigenlijk was ik helemaal niet van plan mijn thuiswerkplek op te geven. Ik was prima gewend, had daar leuke 'collega's' en als ik eerlijk ben was er een soort van luiheid ontstaan. Het leek mij erg veel moeite om me weer gewoon aan te gaan kleden (als ik thuis een spijkerbroek aantrok werd mij al enthousiast gevraagd of we op stap gingen - de lat lag laag). En dan die reis naar het kantoor, wie wilde daar nu nog tijd aan verspillen? In diezelfde tijd had je twee wassen en vijftien mailtjes weggewerkt.

Maar zo gedurende de zomer leken de zaken enigszins te normaliseren. De vaccinatiegraad liep op, het aantal besmettingen af en daarmee kwam ook de vraag wanneer het weer tijd werd om naar het kantoor te gaan. Alhoewel ik dacht dat ik thuis prima ingewerkt was, begon het mij na de vakantie ineens te duizelen hoe thuis en werk inmiddels met elkaar verweven waren. Ik werd al zenuwachtig bij het idee dat ik dit het komende jaar weer moest gaan doen.

Dus op die desbetreffende dag vertrok ik naar het kantoor. Goedgemutst en op mijn mooiste *sneakers*. Na een korte speurtocht had ik een plekje gevonden en de eerste collega's kwamen binnen - collega's die ik alleen nog maar van schermen kende. "Ben jij dat nou?" "Hé, jij bent een stuk langer/korter/... dan ik dacht!" En na die *meeting* even koffie of lunch halen. Zo leer je elkaar op een andere manier kennen. Online werkt dat toch minder makkelijk.

Ik kwam zelfs collega's tegen waar ik vijftien jaar geleden de opleiding mee ben begonnen. "Weet je nog...?" Hoe leuk is dat. Die kom je online toch minder snel tegen.

Na deze ouderwetse kantoordag stapte ik in mijn auto, even wat muziek op, een belrondje

hier en daar - *quality time* in de vorm van 'asfalttijd'. Toen ik thuiskwam was ik een beetje los van het werk. Of in ieder geval meer los, dan wanneer ik van mijn zolderkamertje naar beneden rechtstreeks de chaos van het thuisfront in loop, terwijl ik met mijn hoofd nog in de *meeting* zit waar ik net ben uitgerold. Fijn! De dag daarna werkte ik juist weer thuis; de wekker heb ik met een gerust hart wat later gezet en de kinderen heb ik op de fiets naar school gebracht. Dit kon ik alleen maar meer waarderen.

Ik kan hier wel aan wennen, dat 'nieuwe normaal', hybride werken. Niet meer als vanzelfsprekend vijf dagen per week naar kantoor, maar ook zeker niet meer *fulltime* thuiswerken. ←

Wendy Groot RA is manager bij PwC National Office in Amsterdam, oud-bestuurslid van NBA Young Profs en PhD-kandidaat bij de Vrije Universiteit Amsterdam.

Thuiswerken is vanaf eind september een advies, niet meer de norm. Hoe gaan accountantskantoren om met thuiswerkdagen, terug naar kantoor, QR-codes en hybride oplossingen?

TEKST MARC SCHWEPPE EN BJÖRN REMMERSWAAL BEELD SHUTTERSTOCK

Medio maart 2020 ging Nederland van de ene op de andere dag op slot. We pakten de meest dringende dingen bij elkaar, schoven de laptop in de tas en gingen ervan uit dat we elkaar na een paar weken wel weer op kantoor zouden treffen. Het liep anders. Te midden van alle *lockdowns* en geleidelijke versoepelingen bleef het advies van het kabinet onverminderd “werk zoveel mogelijk thuis”. Pas na anderhalf jaar ophokplicht op zolderkamers en aan de keukentafel, veranderde dat dringende advies op 25 september in “werk thuis als het kan en op kantoor als het moet”.

Inmiddels waren we wel gewend aan het thuiswerken. We misten de sociale contacten en erkenden dat Zoom en MS Teams toch minder waren dan een brainstorm aan een vergadertafel met koffie en koekjes. Maar tegelijk werden de voordelen zichtbaar. Niet alleen even tussendoor huishoudelijke zaken kunnen regelen, maar ook de efficiënte, compacte online overlegjes en de hoge mate van concentratie. We werden productiever dan ooit, leek het.

Files

Maar toch: de uitnodiging om weer naar kantoor te komen was niet aan dovemansoren gericht. De joggingbroek werd vervangen door het pak, dat inmiddels iets strakker zit. Aan de Amsterdamse Zuidas liepen kantoren 's middags weer leeg en schoven de Tesla's aan in de rij voor het stoplicht. In de eerste week van oktober groeiden de files tot ouderwetse lengtes. We mogen weer, zo leek het. Eindelijk.

Inmiddels struikelen de verhalen over het nieuwe hybride werken over elkaar heen, schrijven alle media over de gevolgen van anderhalf jaar weinig sociaal contact, de nadrukkelijke wens om ook in de toekomst meer vanuit huis te blijven werken en de vreugde om elkaar weer te zien bij de koffieautomaat. En dan is er nog de hevige discussie over vaccinatiedwang en de QR-code om binnen te komen in de horeca en bij events. Deloitte haalde er al Nieuwsuur mee. Wat betekent terug naar de werkplek bij accountantsorganisaties? *Accountant* maakte een rondje langs een aantal grote en middelgrote kantoren. ➔

Thuis of op kantoor?

Allereerst het overheidsadvies in het algemeen. Hoe gaan kantoren om met 'thuis als het kan en op kantoor als het moet'? Alle kantoren geven aan dat ze zich willen houden aan het overheidsadvies. Ook blijft de flexibiliteit om vaker thuis te werken. "We zijn te divers als organisatie om een *one size fits all*-aanpak voor te staan", zo wordt gesteld. Soms is sprake van een 'teamdag' op kantoor of op locatie, maar eigenlijk geldt nergens een 'kantoorplicht'. Wel een advies om één of twee dagen per week op kantoor te komen. Onderling afstemmen binnen het team is vooral het uitgangspunt.

Met het vervallen van de anderhalve meter richtlijn breidt PwC de capaciteit op kantoor geleidelijk uit. Er is gekozen voor hybride werken; vooraf boek je een plek op kantoor via een app. Collega's in dezelfde teams maken samen de afweging: thuis, bij de klant of op kantoor. Dat geldt ook voor KPMG, dat aangeeft dat het type activiteiten leidend is voor de keus waar dat plaatsvindt; op kantoor, thuis of bij de klant. *Work is an activity, not a place*, aldus KPMG. Hybride werken is niet een *live meeting* omzetten in een Zoom meeting, benadrukt Deloitte. Virtueel werken blijft, maar voor sommige activiteiten is het beter om elkaar (ook) *face-to-face* te zien. Medewerkers bepalen zelf waar activiteiten het meest effectief kunnen worden uitgevoerd, er wordt geen percentage thuis of kantoor aangehouden. EY gaat uit van één tot drie dagen thuis, in overleg met team en leidinggevende, en op kantoor voor het samenwerken met een team of klant.

Ook bij andere kantoren wordt thuis gewerkt als dat kan. Mazars houdt een beschikbare werkplekcapaciteit van vijf-

tig procent aan en hanteert daarbij werkplekreservering. Flynth gaat uit van gemiddeld zestig procent op kantoor en veertig procent thuiswerken. BDO hanteert een maximale bezettingsgraad van 75 procent van de beschikbare werkplekken op de kantoren; voor de versoepeling was dat een kwart. Medewerkers kunnen hun tijd ook flexibeler indelen, onder de noemer 'BDO Work Life'; samen de balans creëren die het beste werkt.

Grant Thornton (GT) noemt geen percentages, maar zegt alleen dat kantoren, servicelines en teams onderling afspraken maken om te bepalen wanneer ze fysiek bij elkaar willen komen. Bij accon avm zijn alle werkplekken weer beschikbaar, maar thuiswerken blijft in overleg mogelijk. Bij Alfa zijn de medewerkers welkom op kantoor, maar in de praktijk werkt een groot deel van de organisatie nog deels thuis of op afstand.

Hybride oplossingen

Deels thuis, deels op kantoor betekent oplossingen voor hybride werken. Veel kantoren geven aan dat medewerkers zijn geholpen met het inrichten van hun thuiswerkplek. Bij PwC zijn in alle kantoren extra kamers beschikbaar om te kunnen videobellen; in de *meetingrooms* zijn extra multifunctionele camera's opgehangen voor hybride vergaderen. Kantoren worden vernieuwd om in te spelen op hybride werken. Dat geldt ook voor KPMG, dat eerst de medewerkers heeft gevraagd waaraan behoefte is. De kantoren worden meer "clubhuizen" waar individuele werkplekken worden ingeruild voor ruimtes om samen te zijn voor brainstorm, projectteams, sport en andere ontspanning en trainingen etc. Ook is een thuiswerkwinkel opgetuigd en

Onderling afstemmen binnen het team is vooral het uitgangspunt.

wordt een reis-app ontwikkeld “voor de snelste, goedkoopste en zuinigste route met deelvervoermogelijkheden”.

Deloitte stelt medewerkers een thuiswerkbudget ter beschikking en heeft een aantal weken via een testopstelling bekeken welke technische oplossingen ‘hybride’ het beste werken. Ook zijn kantooropstellingen getest. Binnen EY werd ook voor corona al veel hybride of online gewerkt. Daarin is nu extra geïnvesteerd, onder meer in extra ruimtes voor online samenwerken. Het EY-kantoor in Den Haag is recent verbouwd met als uitgangspunt hybride werken. De kantoren van Mazars waren al geschikt voor hybride werken, maar worden nog verder aangepast: meer ruimte voor sociaal ontmoeten en voor geconcentreerd deelnemen aan *virtual meetings*. Via testopstellingen wordt ervaring opgedaan.

Ook Flynth was al “ver voor de coronacrisis” begonnen met een nieuw huisvestingsconcept gericht op flexibel en hybride werken. Bij BDO is hybride vergaderen mogelijk en zijn meer dan vijftienhonderd medewerkers voorzien van thuiswerkapparatuur. Dit jaar opent het kantoor een BDO-*inhouse*-studio in Utrecht, voor webinars en online events via *live stream* en het opnemen van video's en podcasts. Dat blijft, ook na corona. GT benadrukt vooral de zorg rondom het inrichten van thuiswerkplekken. Alfa gaat experimenteren met hybride vergaderingen, waarbij een deel van de groep live en een deel van de groep online aanwezig is. Accon avm had al voorafgaand aan de pandemie alle medewerkers de beschikking gegeven over een Surface. Vaste telefonie is omgezet, alle medewerkers hebben de beschikking over een smartphone. Teams regelen zelf vergaderingen live of online.

Arbeidsvoorwaarden

Kan de leaseauto bij het oud vuil worden gezet, nu er zoveel vanuit huis wordt gewerkt? Daar lijkt het voorlopig niet op. Het arbeidsvoorwaardenpakket blijft bij de kantoren in grote lijnen zoals het was. Overal wordt gekeken naar de thuiswerkvergoeding en het investeren in een goede thuiswerkplek. PwC steekt naar eigen zeggen veel in *well being*, flexibiliteit, inclusiviteit en duurzaamheid. Werktijden zijn flexibeler geworden. Ook is een nieuwe zorgverlofregeling geïntroduceerd, waarbij alle medewerkers tien weken betaald verlof kunnen opnemen. Het wagenpark moet versneld groener worden, dus is het in de arbeidsvoorwaarden aantrekkelijker om een elektrische auto te kiezen. Deloitte wijst op kinderopvang voor een bepaald aantal uren per week en het aanbieden van psychologische hulp via HeyCoach. Gekeken wordt naar een *outcompany fitness*-regeling en ook of *recharge programma's* voor *body en mind*, die tijdens corona virtueel zijn gemaakt, blijven bestaan. Ook EY noemt het inhuren van een oppas. →

QR-CODE: LASTIGE AFWEGING

Moeten medewerkers bij het binnenstappen van het kantoor wel of niet een QR-code laten zien? De meeste accountantskantoren vinden van niet.

Deloitte haalt begin oktober Nieuwsuur, omdat medewerkers bij binnenkomst naar een corona-QR-code kunnen worden gevraagd. Zonder heb je geen toegang tot de kantoren. Liesbeth Mol, lid van de raad van bestuur van Deloitte, spreekt tegenover de NOS van een “lastige afweging”, gericht op het bieden van een veilige werkomgeving. Er wordt niets vastgelegd en er is geen controle bij de ingang. Medewerkers die geen code kunnen laten zien, wordt wel gevraagd om weer vanuit huis te gaan werken. PwC stelt dat “iedereen weer welkom is”, dat medewerkers zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen en bij klachten niet naar kantoor moeten komen. KPMG hanteert een vergelijkbaar standpunt. “We moedigen iedereen aan zich te vaccineren maar verplichten en controleren niet.” Ook EY vraagt medewerkers bij klachten thuis te blijven en zich te laten testen, maar de kantoren “blijven ingericht om op veilige afstand met elkaar te kunnen samenwerken en verblijven”. Mazars zorgt voor voldoende ruimte bij activiteiten en houdt nog even geen kantooreestjes. “In onze rol als werkgever kunnen wij niet meer dan oproepen om je te laten vaccineren en dat hebben we gedaan. BDO vraagt niet om een QR-code en wil alleen dat medewerkers de richtlijnen bij klachten opvolgen. Mocht het voor collega's niet goed voelen om naar kantoor te komen, dan kunnen zij in overleg met hun leidinggevende nog volledig thuis werken.” Bij Flynth gelden geen beperkingen of afspraken voor medewerkers die niet zijn gevaccineerd. Ook Grant Thornton past geen vaccinatie-check toe, maar hanteert “vooralsnog” de anderhalve meter afstand op de kantoren, “om zowel gevaccineerde als niet-gevaccineerde werknemers een veilige werkplek te bieden”. Bij Alfa accountants is iedereen welkom en gelden er geen beperkingen, zolang medewerkers rekening met elkaar houden en elkaar ruimte geven. Dat laatste benadrukt ook accon avm, dat evenmin met een toegangsbewijs op de kantoren werkt. “Wel houden we de schermen en de desinfectiezuilen in stand.”

**Scan-
en herken**
Basecone

**Online
samenwerken**
Twinfield
Samenwerken

Administratie
Twinfield
Boekhouden

**Practice
Management**
Alure Online

**Belasting-
aangifte**
Avanzer
Aangifte

**Belasting-
advies**
Inview
Tax

Kies ook voor accounting software van Wolters Kluwer

Tijd besparen? Of slimmer digitaal samenwerken? Bij Wolters Kluwer ben je aan het juiste adres. Onze bekende oplossingen Twinfield, Basecone en Avanzer helpen jou als accountant of boekhouder bij het besparen van tijd, automatiseren van processen, geven van onderbouwd advies en nemen van weloverwogen beslissingen. Onze tools koppelen niet alleen met elkaar, maar ook met vele andere softwarepakketten!

When you have to be right

Meer weten? wolterskluwer.com

In breakout rooms kunnen medewerkers gamen, biljarten, tafelvoetbal spelen en meer.

Langere termijn

Verwachten kantoren ook structurele gevolgen voor de huisvesting op langere termijn, bijvoorbeeld kleinere of andere kantoren, met minder werkplekken? “We willen eerst leren hoe het hybride werken ons vergaat en welke behoeftes hieruit komen”, aldus PwC. Ruimtes zullen anders worden gebruikt en krijgen wellicht daarmee een ander doel. “We zijn een lerende organisatie.” Mazars stelt dat de kantoorlocaties al berekend zijn op een mix van op kantoor, thuis en bij de klant of op andere externe locaties werken. Door ervaring op te doen wil men bekijken wat een en ander betekent voor de huisvesting. Ook Flynth geeft aan dat al een paar jaar geleden een nieuw huisvestingsconcept is geïmplementeerd, gericht op flexwerken en ontmoeten. In de nieuwe situatie wordt ontmoeten belangrijker, daar is het concept verder op aangepast. “Onze vestigingen ombouwen naar clubhuizen vraagt om een herinrichting van onze huisvesting”, stelt KPMG. “Waar zestig procent van onze kantoorruimtes nu nog ingericht is voor individuele werkplekken, zal dat straks niet meer dan

dertig procent zijn.” Het kantoor in Zwolle loopt al voorop met het clubhuisconcept, andere kantoren volgen snel. EY verwacht dat de kantoren meer worden ingericht op verbinding en *teaming* met collega's of klanten. BDO zegt dat bij de inrichting van de kantoren de focus meer komt te liggen op elkaar ontmoeten, formeel en informeel, en samenwerken in een gastvrije omgeving. “De functie van onze kantoren wordt daarmee anders.” Ook GT ziet het kantoor straks meer als ontmoetingsplek en om samen te werken. Dat betekent op de langere termijn aanpassing met meer overlegruimtes. Belangrijk daarbij is het creëren van een aantrekkelijke omgeving, “waar medewerkers ook graag naar toe komen om met elkaar samen te werken”. Alfa heeft voor de langere termijn een projectgroep ingesteld om de gevolgen in kaart te brengen. Accon avm verwacht “vooralsnog” geen aanpassingen in huisvesting en werkplekken. Bij Deloitte zijn ze al verder. Via intern onderzoek en gesprekken met de Young Deloitte Board zijn wensen rondom hybride werken en “kantoorbeleving” in kaart gebracht en opstellingen getest. Dat levert een reeks aanpassingen op, zoals opzet van brainstormruimtes, grote informele ruimtes voor bijpraten en ontmoeting, stilte-ruimtes, een *greenery* gericht op het creatieve proces met veel planten, concentratie en rustgevende akoestiek. En in *breakout rooms* kunnen medewerkers gamen, biljarten, tafelvoetbal spelen en meer. Wie wil er dan niet naar kantoor? ←

Uitbundige kleding ABBA moest van accountant

De Zweedse popgroep ABBA, zeer succesvol in de jaren zeventig en tachtig, maakte recent een bescheiden comeback. De hernieuwde aandacht voor de Zweedse formatie bracht ook zaken aan het licht die eerder niet bekend waren. Zoals de rol die hun accountant speelde bij de uitbundige outfits van het muzikale viertal.

De Zweedse fiscus accepteerde destijds dat alleen kledingstukken die niet bestemd waren om normaal te dragen, als bedrijfskleding mochten worden opgevoerd. Dus adviseerde de accountant van bandleden Agneta, Benny, Björn en Anni-Frid om zich op het podium te steken in zeer uitbundige kledij, die eigenlijk bedoeld was als verkleedmateriaal voor het theater. Dat resulteerde in de beroemde glimmende laarzen met plateauzolen, bontgekleurde tuinbroeken, hotpants en andere opmerkelijke outfits.

Bandlid Björn Ulvaeus erkende later dat de groep eigenlijk voor aap stond in de bonte kledij. "Geen enkele artiest was destijds beroerder gekleed dan wij." Maar de fiscus accepteerde het opvoeren van de outfits als bedrijfskleding daardoor wel. Gezien de enorme belastingdruk in Zweden, die toen tot meer dan honderd procent kon oplopen, was elke aftrekpost meegenomen.

Ondanks de bemoeienis van de accountant kwamen enkele bandleden later alsnog in aanvaring met de Zweedse fiscus. Ulvaeus werd verdacht van belastingontduiking maar vrijgesproken. Ook mede-bandlid Benny Andersson hield de fiscus met succes van het lijf. Naar verluidt verdiende ABBA in de jaren dat de band succesvol actief was, tussen 1972 en 1983, meer dan twee miljard dollar.

Accountancy en administratie niet in trek bij Nederlandse alumni

Bij Nederlandse afstudeerders die actief zijn op LinkedIn, zijn accounting, product management en administratieve beroepen het minst in trek. Minder dan één procent kiest voor zulke beroepen.

Met behulp van LinkedIn's Alumni Search bracht beslist.nl de populairste studierichtingen en werkvelden in kaart. De meeste alumni gaan na hun studie werken in *business development* (16,5 procent), het onderwijs (10 procent), de grote industrie en de zorg (beide 9 procent).

Ook werd onderzocht welke van de veertien grootste Nederlandse universiteiten de meeste ondernemers hebben voortgebracht, tussen 1950 en het afgelopen collegejaar. Afgezet tegen het aantal studenten per universiteit, scoort de Open Universiteit het hoogste. Ruim vier procent van alle alumni van deze universiteit is een eigen onderneming begonnen. Ook relatief veel oud-studenten van Tilburg University en de Erasmus Universiteit kozen voor het starten van een eigen onderneming.

Qua absolute aantallen hebben de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Utrecht en de Rijksuniversiteit Groningen de meeste ondernemers opgeleid. Dit zijn ook de universiteiten in Nederland met de meeste studenten. De afgelopen zeventig jaar waren opleidingen op het gebied van economie en bestuur het populairst.

Ervaringen van Nederlandse accountants in den vreemde. Dit keer: Jelte Waardenburg, executive director compliance lead digital transformation and innovative platforms bij Global Investment House Vontobel in Zürich.

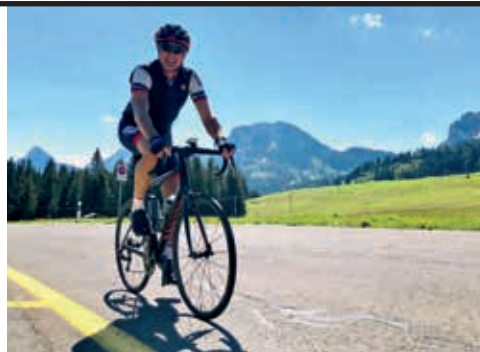
‘Na een tijdje gaat het kriebelen’

“Mijn eerste kennismaking met werken in het buitenland bestond uit vier maanden op het PwC-kantoor in Kaapstad, Zuid-Afrika. Dat beviel uitstekend. Toch duurde het vijf jaar voor ik opnieuw naar het buitenland ging. In de tussentijd had ik het druk met mijn RA-opleiding, maar in mijn achterhoofd lonkte het perspectief van een langer buitenlands avontuur. De eerste keer was ik als junior gegaan, een tweede keer wilde ik met meer ervaring die sprong wagen. In 2006 kreeg ik de kans om voor PwC naar Sydney te gaan.”

“Het is voor een buitenlander lastig om door te groeien, heb ik gemerkt. Het eerste obstakel is de tijd die je er blijft. Oorspronkelijk zou ik voor twee jaar gaan. Dat is eigenlijk te kort. De eerste maanden heb je nodig om alles te leren en de laatste zes maanden ben je alweer aan het afbouwen. Het tweede nadeel is dat je niemand kent. Je Australische collega haalt via zijn eigen netwerk nieuwe klanten binnen en bewijst zo zijn waarde voor de organisatie. Toen ik aangaf dat ik langer wilde blijven, veranderden de verhoudingen. Het werd voor collega's ineens zinvoller om tijd in mij te investeren. Ik had ook het geluk dat mijn klanten vooral grote banken waren. Die zorgden voor veel aanvullende opdrachten. We groeiden hard in Sydney. Ik was *at the right place at the right moment*. Zo kon ik toch promotie maken.”

Bange verhalen

“Na drie jaar brak de kredietcrisis uit. Gelukkig hadden we daar in Australië minder last van dan de rest van de wereld. We zaten hier veilig. Als ik familie en vrienden sprak, hoorde ik bange verhalen. De beslissing om langer te blijven maakte ik samen met mijn vrouw. We hebben dezelfde hang naar vrijheid en flexibiliteit. Een huis kopen deden we daarom niet. Het is fijn om ergens te wortelen, maar het beperkt je in je mogelijkheden. Dat we langer bleven gaf wel rust. We hoefden niet meer achter elkaar alles te zien wat het land te bieden heeft. Uiteindelijk hebben we negen jaar in Australië gewoond. Onze twee kinderen zijn daar ook geboren. Als executive manager group audit van Westpac Bank – ik was

overgestapt naar de grootste klant van PwC – kwam ik regelmatig in Singapore. Ik was gevraagd om daar een riskfunctie op te zetten. We waren benieuwd hoe het was om daar te wonen met twee kinderen. Voor ons en de kinderen pakte het geweldig goed uit. Het is een beslissing die misschien niet iedereen kan volgen. Je hebt het immers goed voor elkaar in Australië. Waarom zou je alles op het spel zetten? Maar voor ons voelt dat natuurlijk. Na een tijdje gaat het kriebelen.”

Vertrouwen

“Twee keer volgde mijn vrouw mij naar het buitenland, nu is het andersom. Sinds een jaar wonen we in Zwitserland. Na zes jaar Singapore vroegen we ons af waar de kinderen – twaalf en negen jaar – het beste naar de middelbare school konden gaan. Zwitserland leek ons wel wat. Het lijkt in veel opzichten op Singapore: schoon, veilig en een mooie natuur. Mijn vrouw vond een baan in Zürich. Dat gaf de doorslag. Het was vreemd om de overstap te maken terwijl ik nog geen nieuwe baan had. Aanvankelijk wilde ik mijn werk in Singapore vanuit Zürich voortzetten, maar dat bleek belastingtechnisch niet mogelijk. Als je naar zwaardere functies zoekt, zijn de plekken schaarser en de trajecten langer. En door corona kon ik niet netwerken. Toch had ik er wel vertrouwen in. Dat je in Singapore hebt gewerkt vinden ze hier fantastisch. Ook dat ik mij bezig heb gehouden met *cryptocurrency* en *blockchain pilots* binnen de bank is een grote plus. In mijn huidige baan komen risk en cryptocurrency samen. En qua levensfase zitten we in Zwitserland precies goed. Misschien kopen we hier wel een huis.”

Zestig jaar werkzaam in de accountancy

Voormalig registeraccountant Joop Agtereek (77) is al zestig jaar in dienst van Dubois & Co. Hij werkt nog drie dagen per week bij het accountantskantoor, dat vooral actief is in de cultuursector. In september vierde hij er zijn zestigjarig dienstverband.

Agtereek heeft gewerkt met alle partners die ooit aan het kantoor en de voorlopers daarvan verbonden zijn geweest. "Hij is ons wandelend kantoorgeweten, hij let kritisch op wat er gebeurt in en om het kantoor, vooral op onze maatschappelijke en sociale rol", aldus één van de partners van Dubois & Co. Agtereek heeft nog de opkomst van de automatisering meegemaakt, sinds de introductie van de boekhoudmachine in de jaren zeventig. Tien jaar geleden stopte hij met zijn werk in de controlepraktijk. Sindsdien richt hij zich volledig op automatisering, maar hij is wel bezorgd over de teloorgang van de menselijke maat in de accountancy. De afhankelijkheid van de technologie maakt de sector kwetsbaar. "Mijn grootste angst is dat de technologie zo groot wordt dat die niet meer te beveiligen is."

Lees het hele interview met Joop Agtereek op Accountant.nl.

Veel werknemers vrezen voor digitale controle door de baas

Eén op de zes werkenden vreest dat zijn of haar werkgever op afstand laptops en telefoons van werknemers in de gaten houdt. Vooral jongeren vrezen voor digitale controle door hun werkgever.

Dat blijkt uit onderzoek onder ruim elfhonderd werkenden in loondienst. Ondanks de vrees voor controle heeft veertig procent er begrip voor, als blijkt dat die controle door de werkgever noodzakelijk is.

Van de jongere werknemers denkt twintig procent dat hun werkgever bijhoudt wat zij op hun laptop of telefoon doen, als zij vanuit huis werken. Van de zestigplussers is maar vijf procent hier bang voor. Door thuiswerken hebben managers deels de controle over hun personeel verloren. Sommigen proberen dat terug te krijgen via spionagesoftware, of eisen van medewerkers dat die altijd hun camera aan laten staan.

Uren online

Werknemers vrezen ook dat hun werkgever controleert hoeveel uren per dag ze online zijn. Een derde voelt zich dan ook bezwaard als ze de werkdag eerder afsluiten dan normaal. Vrouwen voelen zich daar vaker schuldig over dan mannen. Tegelijk laten meer mannen dan vrouwen om die reden hun laptop langer aan staan, zodat anderen denken dat zij nog aan het werk zijn.

Uit het onderzoek blijkt verder dat een deel van de werkende Nederlanders thuis minder lang pauze houdt dan op kantoor. Vrouwen keren na de lunch sneller terug naar hun thuiswerkplek dan mannen. Liefst 97 procent van de ondervraagden wil geen salaris inleveren voor de garantie dat hun werkgever niet ziet hoe lang ze achter hun laptop zitten.

Ceo's hebben last van 'tsunami aan meningen'

Chief executive officers (ceo's) vinden het managen van alle meningen van stakeholders erg lastig. Het goede nieuws is dat zij wel meer openstaan voor feedback.

Bij het oplossen van grote maatschappelijke vraagstukken, zoals de klimaatverandering, wordt ook steeds nadrukkelijker naar de top van ondernemingen gekeken. Dat gebeurde dit voorjaar bijvoorbeeld met Shell, dat een tik op de neus kreeg nadat de milieubeweging een rechtszaak was begonnen. Aandeelhouders willen rendement en groei, maar tegelijk ook een duurzaam opererende organisatie.

Ook de toegenomen polarisatie in de samenleving maakt dat ceo's veel druk ervaren, zo blijkt uit onderzoek van *headhunter*

Egon Zehnder onder duizend topbestuurders van grote bedrijven wereldwijd. Volgens het executive searchbureau voelen ceo's zich als "in het centrum van een alomtegenwoordig steeds meer uiteenlopende tsunami aan meningen". De bestuurders vinden het managen van de meningen van stakeholders in een snel veranderende wereld buitengewoon lastig.

Uit het onderzoek blijkt ook dat topbestuurders meer dan vroeger openstaan voor *feedback*, van collega's, mentoren, collega-ceo's en adviseurs. Ze vragen zich vaker af of ze voldoende weten om een beslissing te nemen, zijn zich meer bewust van hun eigen bias bij onderwerpen en staan dus open voor andere meningen. Meer over het onderzoek is te vinden op egonzehnder.com.

Lekker werken

Dingen die de werkdag leuker maken. Kijk voor meer info op Accountant.nl.

Vervoer

Snelle stadsfiets

BMW maakt niet alleen dikke auto's met dito grille. De i Vision AMBY is een high-speed pedelec met rijstanden die goed zijn voor 25, 45 of zelfs 60 kilometer per uur. Voor dat laatste is wel een motorrijbewijs nodig. Hij is er ook als Motorrad-versie, voor wie niet wil trappen. Prijs onbekend, het is nog een concept.

bmw.com

Zitten

Een balletje kan raar rollen

Geen gesleep met de kantoorstoel door dat vernieuwde post-coronakantoor met flexplekken. Een zitbal is niet alleen goed voor de spieren, maar rolt ook lekker mee. Natuurlijk ook prima voor de werkplek thuis. De Vluv is er in twee maten en diverse stoffen, zoals deze 75 cm-versie van grijs kunstleer, de Mud. Prijs € 230.

zitbal.nl

Klokje

No time to die

Ook in de nieuwste James Bond-film draagt Daniel Craig weer een Omega Seamaster, nu de Diver 300m Master Chronometer, in redelijk bescheiden formaat (42 mm) maar met een onbescheiden prijs. De 007-editie kost € 8.100 en maakt u wel cool, maar helaas niet onkwetsbaar.

omegawatches.com

Gadget

Opgeruimd staat netjes

Geen losse laadsnoeren meer op het bureau of nachtkastje voor de iPhone, Apple Watch en oortjes. De Zens draadloze oplader kan drie appeltjes tegelijk opladen. Verkrijgbaar in enkele varianten en in zwart of wit. Prijs € 110.

makezens.com

WERKEN BIJ DE AUTORITEIT FINANCIËLE MARKTEN

LINDA EN JELMER GEVEN MEDE VORM AAN HET TOEZICHT OP NIET-OOB-ACCOUNTANTS-ORGANISATIES

Linda Kuijpers en Jelmer Post werkten bij grote accountantsorganisaties voordat ze bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) aan de slag gingen. Nu geven ze mede vorm aan het toezicht op niet-OOB-accountantsorganisaties dat de AFM per 1 januari 2022 via een ingroeimodel gaat uitvoeren. "Het is mooi dat we een bijdrage kunnen leveren aan verbeteringen in de sector."

Linda is afkomstig van PwC waar ze meer dan tien jaar mkb'ers, familie-bedrijven en later ook beursfondsen controleerde. "Ik stapte over naar de AFM omdat ik meer een maatschappelijke bijdrage wil leveren. Ik werk inmiddels bijna vijf jaar hier. Het mooie vind ik dat je bij de AFM echt een bijdrage kunt leveren aan de kwaliteit van de accountantsorganisaties. De gesprekken met de accountantsorganisaties zijn erg interessant om te doen. Je spreekt verschillende accountants en je mag in diverse keukens kijken. Je bepaalt per situatie met welke stijl je het meeste invloed uit kan oefenen. We zijn verbindend op de relatie, maar hard op de inhoud. We vinden het belangrijk om juist de getroffen verbeteracties van de accountantsorganisaties te stimuleren."

BREDER DAN ALLEEN DE CONTROLE

Jelmer werkte ruim elf jaar bij KPMG. Zijn klanten waren vooral verzekeraars en zorginstellingen. De AFM heeft met accountantsorganisaties een uitwisselingsprogramma en zo kon Jelmer ervaring opdoen bij de toezichthouder. Dat beviel zo goed dat hij er bleef werken. "Ik kan hier meer impact maken en meer interessante onderzoeken doen. In plaats van met een controlecliënt bezig te zijn, ben ik nu bezig met meerdere accountantsorganisaties en de sector als geheel. Leuk om te vertellen is dat accountants soms wel eens de perceptie hebben dat de AFM als organisatie formeel en hiërarchisch is. Ik denk dat dat komt door het simpele feit dat we

een toezichthouder zijn. Maar niets is minder waar. Het is gewoonweg een gezellige groep collega's die werkt aan de vraag: hoe kun je nu het best toezicht houden, zodat de sector verbetert en scherp blijft? "

TOEZICHT NIET-OOB

Geven ze in feite vorm aan het toezicht op de niet-OOB-accountantsorganisaties? Jelmer: "Nou, dat zijn wat te grote woorden, maar we leveren hier wel een bijdrage aan. Het afgelopen jaar heb ik ook bijgedragen aan een thema-onderzoek over de controle van corruptierisico's en hoe accountants daar in hun controles mee om gaan. Dit onderzoek was zowel in het OOB als in het niet-OOB-segment. Dan duik je de

casuïstiek in, maar spreek je ook met diverse accountantsorganisaties. Bijvoorbeeld over hoe het bestuur het risico beheerst dat de organisatie betrokken wordt in een corruptieaffaire. In een rapportage lichten we toe wat goed gaat en waar de verbetermogelijkheden liggen. We duiken dus niet alleen controledossiers in." De werkzaamheden zijn veel breder, constateert Linda ook. "Waar Jelmer en ik ook aan werken, is de totstandkoming van het toezicht op niet-OOB-accountantsorganisaties. 2021 is een jaar waarin we ons voorbereiden op het directe toezicht op ongeveer 260 accountantsorganisaties. We treden op meerdere momenten in contact met de accountantsorganisaties onder andere via online informatiebijeenkomsten."

RISICOGEBASEERD TOEZICHT

"We moeten ingroeien in het toezicht op deze accountantsorganisaties", stelt Jelmer. "Vanaf 2022

gaan we het toezicht op de wettelijke controles geheel zelfstandig uitvoeren, nu wordt het toezicht nog deels uitgevoerd door de NBA en SRA. Om te zien hoe de NBA en de SRA toetsingen uitvoeren, lopen wij onder meer enkele toetsingen met hen mee. Daarnaast ontwikkelen we ons toezicht verder door naar een meer datagedreven, risicogebaseerde aanpak. Accountants zijn belangrijke schakels in de keten van verslaggeving. Zij waarborgen goede verslaggeving en verstrekken zekerheid aan de eindgebruiker. Met ons toezicht willen we bereiken dat accountantsorganisaties verbeterpunten proactief, intrinsiek en zelflerend oppakken. Om een goed inzicht te krijgen gaan we het risicogebaseerde toezicht meer datagedreven inrichten. We gaan data opvragen bij de accountantsorganisatie over de interne organisatie en de wettelijke controles die zij uitvoeren. In meerdere pilots zijn we nu aan het uitvinden hoe we die data-uitvraag het beste kunnen doen. Inmiddels hebben zo'n veer-

tig accountantsorganisaties deelgenomen aan deze pilot en we breiden dit snel uit."

WERK IS AFWISSELEND

Het werk bij de AFM is afwisselend, zegt Linda. "De ene keer ben ik bezig met informatiebijeenkomsten voor accountantsorganisaties, de andere keer met onderzoek naar signalen en incidenten. We werken in teams waarin niet alleen accountants deelnemen, maar bijvoorbeeld ook forensische accountants, data-analisten, gedragswetenschappers en juristen." Jelmer reageert: "Je bent een heel groot deel van de tijd bezig met het leggen van de verbinding met accountantsorganisaties. Soms leidt een onderzoek ook tot handhaving, maar voordat je daar bent aangekomen, is er echt wel wat meer aan de hand." Linda tot slot: "Het is ons juist te doen om de kwaliteit aan te jagen. Gelukkig staan bijna alle accountantsorganisaties daar ook voor open."

Op vrijdag 2 juli 2021 legde Lotte Vosters als registeraccountant de beroepseed af. Ze is pas 24 jaar en werkt bij EY in Eindhoven. "Gewoon doorgaan en niet opgeven!"

Doorgaan en niet opgeven

Je bent de jongste deelnemer in tijden die de beroepseed aflegt. Hoe kreeg je dat zo snel voor elkaar?

"De start van mijn carrière begon voor mij redelijk vroeg, ik begon op mijn achttiende bij EY in de samenstellpraktijk. Ik ben erg praktijkgericht en wilde de theorie graag meteen in de praktijk brengen. Vandaar dat ik in deeltijd ging studeren. Vervolgens maakte ik de overstap naar de auditpraktijk, omdat ik meer uitdaging zocht in mijn klantenpakket. Naast het werk rondde ik in deze periode mijn bachelor (Fontys Eindhoven), master en post master (Nyenrode Breukelen) af. Na acht jaar studeren ben ik trots om op mijn 24ste registeraccountant te zijn. Hoe ik dat zo snel voor elkaar kreeg? Gewoon doorgaan en niet opgeven!"

Hoe was het om de beroepseed af te leggen?

"Het blijft een bijzonder moment om na acht jaar studeren de beroepseed af te leggen en officieel te zijn afgestudeerd. Helaas had ik door de coronasituatie geen officiële diploma-uitreiking van mijn master, post master en praktijkopleiding. Maar het feestje was er niet minder om (coronaproof natuurlijk)."

Waar werk je en wat maakt het bijzonder om daar te werken?

"Ik werk bij EY in Eindhoven op de auditpraktijk in de functie als senior controleleider. De band die ik heb opgebouwd met collega's, het blijven leren en samenwerken met ambitieuze mensen maken het voor mij bijzonder. Daarnaast gaf EY

mij de kans om klanten in het buitenland te bedienen. Ik maakte verschillende internationale reizen naar onder andere Genève en Houston.

Een thema waarvoor ik mij interesseer is de werkdruk en de aantrekkelijkheid van het beroep. Per 1 juli 2021 ben ik lid van de Young Professional Board Assurance van EY. Daarnaast ben ik binnen EY mentor van stagiairs en intervisiecoach voor starters. Uit onderzoek van de NBA blijkt dat bijna de helft van de accountants onder de 35 jaar twijfelt of ze niet een ander vak hadden moeten kiezen. Ik hoop een positieve bijdrage te leveren aan het accountancyvak en meer studenten en starters te enthousiasmeren!"

Wat zie je jezelf over tien jaar doen?

"Na de zomer start ik met nieuwe uitdagingen binnen de auditpraktijk. Daarna wil ik graag voor EY een periode in het buitenland werken. Zolang ik nog net zoveel plezier heb in mijn werk en mezelf kan blijven ontwikkelen, zou het zomaar kunnen zijn dat ik over tien jaar nog steeds bij EY werk!"

Sinds het coronavirus ons in de greep houdt, neemt de NBA online bij nieuwe collega's de beroepseed af. Sinds eind 2020 gaat dat in een gewijzigde vorm, waarbij een groep nieuwe accountants gezamenlijk de eed aflegt. Hun aanhang kan daar (eveneens online) getuige van zijn.

Op 3 september 2021 legden 34 geslaagden online de eed af:

Jeroen Aantjes, Harm Jan Bakker, Ted van Beek, Martijn van Beijsterveld, Monica van den Boomen, Max Cantineau, Salih Gündogan, Denise Heemels, Jessica Hoekstra, Remko van 't Hof, Femke Huisman, Leon Hultzink, Rick Janssen, Jordy Klunder, Johannes Kroes, Dennis van Meerendonk, Shèrkènt Michel, Tessa Mooijman, Lucia Oldenbandringh, Jesper van Oostrom, Phong Phan, Gerrit-Jan Poorte, Celesta Prins, Anouar Said, Gerard Schilder, Rik Seelen, Evelien Strijker, Vera Vellinga, Priscilla Verhoek-Geensen, Olivia Vermare, Jordie Wennekes, Jeanita Wiersema, Dirk Wigmans en Jurgen Witteveen.

Op 10 september 2021 legden 35 geslaagden online de eed af:

Tessa van de Aast-Spin, Demet Akbulut, Stefan ter Bekke, Daphne van Bergen, Chin Chiu, Carmen Geilen-Gelissen, Afine de Graaff, Lisa Hartstra, Marjolein Hermans, Merlin Heurter, Frank ten Hoeve, Gijs Kamperman, Arjan Keizer, Sonam Khodabaks, Kim Klokgieters, Angelo Koole, Charifa Lalaoui El Mouttalibi, Jaouad Mazouz, Michelle Meuleman, Rienk Nieuborg, Jean-Marie Oosthoek, Asma Ouja, Marijn van de Riet, Bo Rietjens, Romée Robijns, Marjanne Scheerhoorn, Patrick Slagter, Sebastiaan Szymczyk, Aart-Jan van Vliet, Sjors van Vught, Arjan Wagenaar, Ka-Yi Wan, Rianne Westra-Hettinga, Richard Wildhagen en Marlies Zeewuster.

Op 24 september 2021 legden 37 geslaagden online de eed af:

Maxime Asjes, Sally van Beers, Erik Beld, Jelle Bonestroo, Mohamed Boukadour, Safae Bounjoua, Leonard van Brunschot, Fleur Bukkems, Milio de Charro, Frank van Doorn, Ron van Driel, Patrick van Eerden, Freddy Foppen, Derrick van der Haegen, Winnie Hansen, Lennart van der Heijde, Vanessa Heyliger-Filé, Youri van Hien, Martijn Hoekstra, Mark de Jong, Eric Knipping, Joost de Korte, Merel Kouters, Roland Lubbers, Marleen da Luz, Paul van Munster, Niels Oskam, Erwin van Ree, Yara Rooth, Anne de Smit, Alfred Stegerman, Marisja Termeer, Dennis Versluis, Laura Visser-Bogerd, Sue-Hely Vrutaal-Petrona, Andrea de Wildt en Fia van Winssen.

99* van de 100 klanten vinden Speedbooks® onmisbaar

Omdat onze klanten zo tevreden zijn, durven wij het wel aan om u voor €30,- 3 maanden kennis te laten maken met onze rapportagesoftware.

Daarna stopt Speedbooks® vanzelf.
99% kans dat u dan niet meer zonder
onze business-software kunt.
Maak facturabele rapportages in een
handomdraai. Test Speedbooks®

Pak de deal op [Speedbooks.com](https://speedbooks.com)

Waaronder: Avifauna, Atag, Price Waterhouse Coopers, Holland Lift, De Schout gerechtsdeurwaarders, Monuta, MRW Accountants, Landal, Rijksacademie van Beeldende Kunsten, Erasmus Universiteit, Residentie Orkest, De Bonte Weaver, Dijkstra Draisma, Martini Plaza, Energiewacht, Segafredo, Brink Accountants, Pathé, BentAcera, Nederlandse Vereniging van Banken, Snelstart, Zuiderzee Museum, EuroParcs, Vacansoleil, Vogelbescherming, MKB Brandstof, BNP Paribas Real Estate, Qpark, BincQ, Directzorg, Royal Joh. Enschedé, BigID. Meld je aan voor het gratis Speedbooks® webinar. [Ga naar Speedbooks.com/webinar](https://speedbooks.com/webinar)

Een aansprekend dilemma, zoals eerder aan NBA-leden voorgelegd via de DilemmApp. De DilemmApp (blauw icoontje) is beschikbaar in de appstores voor Android en Apple. Verificatiecode voor inloggen: Accountant. Meer dilemma's via nba.nl.

DILEMMA: WIENS BROOD MEN EET...?

Stel, je bent adviseur bij een klein kantoor in het zuiden van het land. Een van jouw opdrachtgevers heeft de NOW 1-regeling aangevraagd voor de eerste periode van drie maanden in 2020. De omzet was in die periode bijna nul. Aangezien het hier om een seizoensbedrijf gaat, is dit echter een normale situatie.

Dat najaar, maar ook in de daarop volgende periode, heeft de ondernemer wel daadwerkelijk negatieve gevolgen ondervonden van de COVID-19-pandemie. Zo was en is de orderportefeuille minder gevuld dan normaal. Daarom meent de opdrachtgever recht te hebben op de NOW. Ten opzichte van vorig jaar is de omzet in de NOW-periode inderdaad tachtig procent lager. Maar er is hierbij geen relatie met de pandemie.

Je spreekt de ondernemer hierop aan, maar die wijst er op dat premier Rutte in Limburg heeft betoogd dat een omzetterugval ook andere oorzaken mag hebben. Daarbij doelde hij op de wateroverlast: "Dus wat is het probleem?" Ook geeft de ondernemer aan zeker te weten dat hij later nog last gaat krijgen van het stilvallen van de order intake.

Je hebt geen prettig gevoel bij deze gang van zaken. Wat doe je?

1 Conform de regeling mag dit seizoensbedrijf gewoon de aanvraag doen. De NOW-regeling is niet alleen specifiek voor de coronapandemie. Ook in andere bijzondere situaties kunnen ondernemers recht hebben op NOW. Ik zou dus wel meegaan met de ondernemer.

2 Ik zou mij hier niet senang bij voelen en zou een moreel appel aan de ondernemer doen om geen gebruik te maken van de regeling als het niet nodig is. Dit leg ik vast in het dossier.

3 Vanuit de poortwachtersrol zou ik nogmaals een gesprek aangaan met de ondernemer. Ik wijs de ondernemer ook op de mogelijkheid om eventueel minder NOW aan te vragen.

4 Ik doe iets anders, namelijk...

Reacties

Optie 2 had nadrukkelijk de voorkeur van de deelnemers aan dit dilemma: 46 procent voelde zich niet senang en zou een moreel appel doen richting de

ondernemer, inclusief vastlegging daarvan in het dossier. Maar de eerste optie, gewoon de aanvraag doen, scoorde ook nog 29 procent. En 19 procent ging vanuit de poortwachtersrol het gesprek aan. Een respondent herkende het soort case en stelde dat ondernemers, zolang zij voldoen aan de in de wet gestelde criteria, formeel recht hebben op NOW. "Wat je er als persoon ook van vindt." Diverse leden adviseerden om meer duidelijkheid te krijgen over de omzetzijding. "Een gesprek is in ieder geval op zijn plaats."

Ook suggereerde iemand om bij de verantwoording een toelichting te voegen waarin wordt erkend dat sprake is van andere omstandigheden. Een enkeling was kort en duidelijk: "Niet meewerken aan een NOW-aanvraag."

Deze casus werd aangedragen door een NBA-lid. Heeft u zelf een werkgerelateerd dilemma dat u graag (anoniem) wilt voorleggen aan anderen? Deel het via de DilemmApp en kijk hoe uw beroeps-genoten handelen.

Een IT-auditverklaring ‘van nationaal belang’

NOREA pleit voor invoering van een IT-auditverklaring, die assurance geeft bij een IT-verslag. Bestuurders en stakeholders reageren overwegend positief. Maar er klinkt ook kritiek, vooral vanuit cyberbeveiligers. Wat voegt een IT-auditverklaring toe?

TEKST BJÖRN REMMERSWAAL BEELD SHUTTERSTOCK

Op 12 augustus 2021 kopte het FD ‘Nieuwe IT-check kan voorwaarde worden voor krediet aan bedrijf’. Strekking van het verhaal: investeerders en banken willen graag weten of een organisatie de IT-beheersing goed op orde heeft, voordat ze financiering verlenen.

De afgelopen jaren toonden duidelijk aan dat gebrekkige cybersecurity vergaande gevolgen kan hebben; een flink aantal bedrijven werd getroffen door zogenoemde *ransomware*-aanvallen, waarbij soms miljoenen euro's aan *hackers* moesten worden betaald om weer toegang te krijgen tot de IT-systemen. Dit soort aanvallen kunnen ontwrichtend werken voor het bedrijf zelf, maar ook voor de hele keten daarachter.

Startschot

In januari 2020 oppert Michiel Steltman, directeur van brancheorganisatie Digitale Infrastructuur Nederland, in een interview met BNR dat het een goed idee zou zijn als er een soort assurance-verklaring komt voor IT-systemen. Hij pleit voor een “verplichte jaarlijkse IT-audit bij bedrijven en organisaties in de vitale infrastructuur van ons land”, om zo vast te stellen of de IT en beveiliging op orde is. Daarbij maakt Steltman een vergelijking met de jaarlijkse accountantscontrole. Het is het startschot voor NOREA, de beroepsorganisatie van IT-auditors, om een werkgroep samen te stellen die dit idee moet gaan onderzoeken. “Al bijna dertig jaar rust de verplichting op de accountant dat die in het kader van de controle van de jaarrekening een oordeel moet geven over de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking”, stelt Marc Welters, NOREA-bestuurslid/vice-voorzitter en partner bij EY. “In de praktijk doen zich twee knelpunten voor. Ten eerste is er een flinke diversiteit in hoe accountants omgaan met die verplichting. Ten tweede zit IT in de →

g is

AUDIT

haarvaten van bedrijfsprocessen en beoordeelt de IT-auditor enkel de IT in scope voor de jaarrekeningcontrole. Aan dat laatste moet de IT-auditverklaring iets doen.”

NOREA geeft ook in een artikel op haar website aan dat de scope van een jaarrekeningcontrole momenteel te beperkt is om een adequaat oordeel te vellen over de inrichting van de IT-beheersorganisatie en de beheersing van IT. “Laat staan dat daarnaast ruimte is om bijvoorbeeld vast te stellen of een organisatie voldoende weerbaar is tegen cyberaanvallen en qua IT voorbereid is op de nabije toekomst.”

Volgens de beroepsorganisatie kan de IT-auditverklaring dat gat vullen. Volgens Welters betekent dat in de praktijk dat er een verklaring moet komen die rekening houdt met alle verschillende type organisaties. “Qua IT-systemen is een bank een heel ander bedrijf dan bijvoorbeeld een zorginstelling. Risicoprofielen verschillen sterk tussen organisaties, dus elk type organisatie zal specifieke aspecten van de IT-systemen moeten beoordelen en daarover verslag moeten doen in een gestandaardiseerde vorm. Het management geeft daarbij vervolgens een verklaring af en de IT-auditor controleert aan het einde van de keten of dat klopt.” Daarnaast moet de IT-verklaring ook iets zeggen over de toekomstbestendigheid van IT binnen organisaties, omdat dit volgens NOREA voor de verschillende stakeholders “het meest relevant” is.

Welters legt uit dat de werkgroep inmiddels anderhalf jaar bezig is om te onderzoeken waar de behoefte ligt en wat de marsroutes kunnen zijn. De beroepsorganisatie doet momenteel via een enquête ook onderzoek naar de

Het beeld dat het om accountants gaat die een aantal dagen bijscholing hebben gedaan, is echt niet meer zo.

specifieke informatiebehoefte van bestuurders en commissarissen op het gebied van IT-systemen en de behoefte voor een IT-auditverklaring lijkt er volgens Welters zeker te zijn. NOREA laat zich qua vorm inspireren door de nieuwe Corporate Sustainability Reporting Directive, de Europese richtlijn op het gebied van duurzaamheidsrapportage. “De verklaring die we momenteel voor ogen hebben is daarop gebaseerd.”

Belang

De beroepsorganisatie stelt dat een brede groep van stakeholders belang hecht aan zekerheid over de juiste werking van informatietechnologie. Volgens NOREA is rapporteren over de IT “van nationaal belang”, want Nederland behoort tot een van de meest gedigitaliseerde landen ter wereld, met een vooraanstaande positie van Amsterdam als IT-hub.

In het FD spreekt Eumedion-directeur Riens Abma de hoop uit dat het IT-verslag vast onderdeel wordt van de controleverklaring. “Ik vind dat de accountant het nu al moet vermelden als een bedrijf waarop toezicht wordt gehouden, de IT niet op orde heeft.” Een woordvoerder van zakenbank NIBC sluit niet uit dat de IT-auditverklaring “in de toekomst een voorwaarde wordt bij kredieten aan bedrijven die afhankelijk zijn van IT”.

NOREA-voorzitter Irene Vettewinkel-Raymakers, tevens auditdirecteur bij ABN Amro, zegt tegenover de krant dat de IT-verklaring “belangrijk wordt voor commissarissen en investeerders”. Ook BDO-partner Wido Dalhuisen benadrukt dat financiers graag zekerheid willen over IT-systemen, als ze met een bedrijf in zee gaan. Ondernemersorganisaties VNO-NCW en MKB Nederland willen eerst weten of de kosten voor een IT-verklaring voor kleinere bedrijven “behopbaar zijn” en hoe het zit met geheimhouding.

Kritiek

Maar er worden ook kanttekeningen gemaakt. IT-beveiligingsbedrijven en cybersecurity-experts laten zich in het FD kritisch uit over de plannen en zijn van mening dat de IT-auditverklaring weinig zal toevoegen. Daarnaast twijfelen ze of de expertise van de IT-auditors wel op het juiste niveau is. “Een echte techneut die de techniek snapt, staat over het algemeen niet te trappelen om bij een accountantskantoor te gaan werken”, zegt Alex Bik, technisch directeur van BIT datacenters, tegen het FD. Enkele cybersecurityadviseurs denken dat de verklaring een “papierenen, statische werkelijkheid” zal weergeven, terwijl de risico’s waar het om draait voortdurend wisselen. Een ander kritiekpunt is dat het vooral bureaucratie oplevert en slechts een nieuwe manier van accountantskantoren is om geld te verdienen. Daarnaast wijst Bik nog op de bestaande ISO-certificeringen, die volgens hem al toezien op een betrouwbare verwerking van

Gestandaardiseerde verklaringen voor alle sectoren zorgen voor meer zekerheid bij alle stakeholders.

NOREA

Nederland is het enige land ter wereld met een postmaster IT-auditopleiding. Wie na het eindexamen drie jaar relevante werkervaring heeft, kan zich als RE (Register EDP-auditor) inschrijven in het register van de Nederlandse Orde van Register EDP-auditors (NOREA). Momenteel telt dat register ongeveer 1.800 RE’s. NOREA is geaccrediteerd door de NBA en houdt zicht op de kwaliteit van de beroepsuitoefening door RE’s. Meer info is beschikbaar via norea.nl.

(persoons)gegevens en prima functioneren.

NOREA is het daarmee niet eens, aldus voorzitter Irene Vettewinkel-Raymakers. “Bij de ISO-certificering wordt niet gekeken naar wat er daadwerkelijk gebeurt bij een organisatie. Wij stellen ook vast of de maatregelen gedurende een langere periode werken. Dat gaat dus verder.” Wat betreft de kritiek over de deskundigheid geeft Welters aan dat er al een tijd lang een *shift* gaande is in de IT-auditwereld. “Vroeger waren IT-auditors vrijwel allemaal accountants die waren omgeschoold richting IT. Twee decennia geleden was veertig procent ook RA. Daarna is er een aanzienlijke instroom ontstaan vanuit de technische universiteiten, bijvoorbeeld vanuit de opleidingen informatica. Tegenwoordig is het aantal accountants minder dan een kwart. Driekwart is echt een ‘enkelvoudige’ IT-auditor en de helft daarvan heeft een technische achtergrond. Dus het beeld dat het om accountants gaat die een aantal dagen bijscholing hebben gedaan, is echt niet meer zo. Daarnaast zijn we continu in gesprek met universiteiten, waardoor IT-auditors zich tegenwoordig tijdens de opleiding al kunnen specialiseren in expertisegebieden zoals *data science*, *privacy* en *cybersecurity*.”

Verdienmodel

Wat betreft het verdienmodel, is Welters eerlijk: “Natuurlijk, dit kan business genereren, maar dat is niet de primaire insteek. We hebben in de afgelopen jaren allerlei producten ontwikkeld die organisaties kunnen helpen op het gebied van cybersecurity en privacy en deze verklaring sluit daar goed op aan.” Hij wijst daarnaast nogmaals op het belang van een adequate IT-beheersing van organisaties om onze concurrentiepositie als land te behouden. “De IT-auditverklaring zorgt er ook voor dat de wet beter wordt uitgevoerd. Gestandaardiseerde verklaringen voor alle sectoren zorgen voor meer zekerheid bij alle stakeholders.”

Welters maakt zich geen illusies dat de IT-auditverklaring ervoor zal zorgen dat bedrijven niet meer worden gehackt, maar de kans wordt wel kleiner. “Wij zeggen weleens dat er twee soorten organisaties zijn: organisaties die al een keer zijn gehackt en organisaties die nog niet weten dat ze zijn gehackt. De kans is groot dat je als organisatie een keer aan de beurt bent. Met een IT-auditverklaring worden bedrijven gedwongen hun weerbaarheid naar een goed niveau te brengen, wat de schade in zo’n geval aanzienlijk kan beperken.” ←

Beter voor later.

Wij zijn er trots op dat we door de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) weer zijn uitgeroepen tot de meest duurzame verzekeraar van Nederland. Een mooie toekomst voor onze klanten kan immers niet zonder een mooie wereld.

#KLOOIENMETCOMPUTERS

ARNOUT VAN KEMPEN OVER ROMMELEN IN EEN DIGITALE WERELD

Zo rond 1980 kwam een revolutie op gang die de computer toegankelijk maakte voor iedereen. Voor de IMB PC de absolute standaard zette, die tot de dag van vandaag de wereld domineert in de vorm van MS Windows, was er een explosie van creativiteit onder *electronics*-bedrijven en -bedrijfjes die allemaal 8-bit computers maakten voor de thuismarkt en het mkb. Toen ik als elfjarige brugklasser daarmee in aanraking kwam, was de TRS-80 dominant, met de Apple II in het kielzog. De wereld van vandaag, waarin iedere computer kan praten met iedere computer van een ander merk, was nog heel ver te zoeken. Zelfs tussen modellen van hetzelfde merk was de inwisselbaarheid van programma's of randapparatuur minimaal. Wat wel vrij snel een *de facto* standaard werd, was het gebruik van de programmeertaal BASIC. Het was volstrekt normaal dat een computer bij het aanzetten in de programmeerstand stond. Anders dan moderne systemen als Windows of Linux, waar bestands- en programmabeheer centraal staan, deed je dat beheer vanuit de programmeeromgeving.

Wat BASIC zo geschikt maakte was een combinatie van drie zaken:

1. De taal is extreem simpel en dus makkelijk te leren.
2. Het is een *interpreter*-taal, geen *compiler*. Dat maakt programmeren eenvoudig interactief, maar het betekent ook dat de

taal zelf kan worden gebruikt voor alle beheershandelingen die komen kijken bij programmeren en bij bediening van de computer als geheel.

3. Een goede BASIC-*interpreter* past al snel in 16K geheugen. Met een 8-bits processor uit die tijd had je veelal een 16-bits adresbus en dus maximaal 64K beschikbaar geheugen. Met je systeemsoftware volledig in 16K, hield je dus nog 48K vrije ruimte over. En dat bleek in die tijd echt een zee aan geheugen.

Deze zomer heb ik via eBay een CASIO FX-702P op de kop getikt. Het is een van de eerste pocketcomputers c.q. programmeerbare rekenmachines. Als brugklasser mocht ik er één lenen van mijn wiskundeleraar. Zij wist mij toen al de waarde van gewoon aanrommelen met computers bij te brengen, in een tijd dat het nog behoorlijk uitzonderlijk was om überhaupt toegang te hebben tot een computer. Het verschil in capaciteit met moderne zakcomputers is redelijk verbijsterend. De CASIO heeft een intern geheugen van 1.680 bytes. Dat past ongeveer 164 miljoen keer in het interne geheugen van mijn telefoon. Aan de andere kant, de CASIO kan maanden vooruit met een batterijlading, mijn telefoon nog geen dag.

In die 1680 bytes kan je wel tien programma's kwijt, in een eenvoudig BASIC-dialect. Hierbij valt direct de kracht van BASIC op. De instructie-

set is heel beperkt, maar daardoor ook simpel te leren en te gebruiken. Heel veel meer dan wat input, output, beslisstructuren en herhaal-instructies heb je niet, maar heb je ook niet nodig. De CASIO voegt daar nog een reeks aan wiskundige functies, uitgebreide statistische functies en instructies die nuttig zijn voor het rekenen met complexe getallen, aan toe.

Allemaal leuk, maar kan je vandaag de dag nog iets met dit apparaat, behalve nostalgisch wegdromen? Eerlijk gezegd, heel weinig. CASIO maakte een printertje en een minicassetterecordertje voor de FX-702P, maar verder zijn er geen mogelijkheden om verbinding te leggen met de buitenwereld. Het beeldscherm bestaat uit één rij van twintig letters. En het toetsenbordje, niet in QWERTY maar in ABC-opstelling, bestaat uit piepkleine knopjes die passen bij een rekenmachine maar die verder nauwelijks bruikbaar zijn.

Dus ja, dit is pure nostalgie. Voor nostalgie waarmee je vandaag nog iets kan, moeten we twintig jaar verder. Zo rond het jaar 2000 dus. ←

WIL JIJ DIT NAJAAR MEER ADVISEREN?

**Tweedaagse masterclass tot
MKS-bedrijfsadviseur** ▲

23 en 24 november

Meld je snel aan via www.mks.academy

**MKS
ACADEMY**

BECIJFERD: MILJOENENNOTA 2022

Met een verwachte economische groei van 3,5 procent in 2022 herstelt de Nederlandse economie zich snel van de coronacrisis. Het aantal mensen met werk is hoog, het aantal faillissementen historisch laag en de staatsschuld blijft binnen de perken, aldus het ministerie van Financiën. De begroting van het Rijk voor 2022.

Het moment waarop je het beste voor beiden vastlegt.

Samen de toekomst tegemoet gaan. Tekenend voor de huwelijkse voorwaarden gaat vaak gepaard met veel emoties. Liefde, geluk en blijdschap. Des te belangrijker is de vooruitziende blik en het onafhankelijke advies van de notaris. Zodat het beste voor beiden wordt vastgelegd.

Ontdek alle verhalen op knb.nl/hetmoment

INSIDE JOB

DOCUDRAMA

Inside Job (2010)

TEKST LUC QUADACKERS

Mijn docent bedrijfsethiek gebruikte de Mozart-opera *Così fan tutte* (vrij vertaald: 'Iedereen doet het') graag ter illustratie van de krochten van het (on)ethisch handelen. In de opera ging het om overspel. Bij het zien van de uitstekende, maar ontluiserende documentaire *Inside Job* moest ik daaraan weer denken. De documentaire gaat over de bankencrisis van 2008: van oorzaken, via huizen-bubble en crisis, naar *accountability* (woehaha!). Met uiteraard ook overspel: een slordige vijf procent van de derivatenomzet ging op aan 'zakelijk entertainment', lees prostitutie etc.

Een poging om in één zin de kern van de securitisatie-scam neer te zetten: Deregulering, iedere sloeber kan een hypotheek krijgen, liefst zo hoog mogelijk, want dan hoge rente, de huizenprijzen stijgen enorm, leningverstrekkers verkopen de leningen door (en eventuele wanbetaling zal ze dus worst zijn), die leningen worden samen 'verpakt' en zijn niet meer op risico te beoordelen, *agencies* geven AAA-ratings voor deze bagger, banken promoten de producten doelbewust terwijl ze al speculeren op koersval, dan uiteraard: financieel Armageddon... De incestueuze hoofdrolspelers van deze ongekende bankroof bekleden topposities bij banken, beleggingsinstellingen, *rating agencies*, politiek, universiteiten, toezichhouders en cruciale overheidsorganisaties. Iedereen doet mee aan extreme deregulering, betaalde leugens, zakkenvullerij en het in het verderf storten van

miljoenen mensen. Natuurlijk is dit allemaal al eerder vertoond, maar de omvang van deze schaamteloze, door de Amerikaanse regering gestimuleerde, academisch goedgeprate fraude tart werkelijk elke beschrijving. Salarissen van tientallen, zelfs honderden miljoenen zijn volstrekt normaal.

Uiteraard werken de meeste schuldigen niet mee aan een interview. Degenen die dat wel doen laten hun aard duidelijk merken: "Wie denk je wel dat je bent, dat je mij dit soort vragen stelt!" Alle zelfreflectie is totaal zoekgeraakt door macht en geld. Ze wanen zich (en zijn!) onaanastbaar. De snoodaards blijven na de crisis gewoon aan het werk, via de goed draaiende banenmolen. Sterker nog: Er zijn zelfs honderden miljoenen aan bonussen uitgekeerd na aanvang van de crisis! Alleen de kritiekspuiers moeten het veld ruimen. Oh ja, de risicomanagement-afdeling van de SEC bestond voor de crisis nog maar uit één persoon, onder het mom van 'is wel genoeg joh'. Lust u nog peultjes?

Als u zin heeft om enkele dagen in een depressie te verkeren, dan kan ik deze documentaire zeer aanbevelen. Een achtbaan, maar helaas een *must see*... De documaker vraagt zich in de *making of* overigens het volgende af: Als nu eens 75 *top executives* levenslang de gevangenis zouden ingaan voor hun wandaden, zou dat dan niet leiden tot een afname van dit soort problemen? ←

Fly me to the moon

Als zelfs de VVD gaat pleiten voor herwaardering van de overheid weet je dat er iets aan de hand is in het politieke en maatschappelijke sentiment in het aloude debat 'markt versus overheid'.

En er is de afgelopen anderhalf jaar zeker wat aan de hand geweest. Steunmaatregelen met een omvang van miljarden euro's. Staatsschulden die in sommige door corona geraakte landen de pan uitrezen en bij alle gebruikelijke indicatoren voor 'gezonde overheidsfinanciën' de alarmbellen deden afgaan. Misschien dat Mariana Mazzucato hierop inspeelt met dit boek, of misschien had ze haar ideeën al een tijdje in wording. In elk geval presenteert ze een boek met ambitieuze inhoud én op het

juiste moment. In de huidige coronatijd heeft sturing door de overheid immers een sterke herwaardering ondergaan. Mazzucato pleit voor een 'hervorming van het kapitalisme' - had ik al gezegd dat ze ambitieus was? - en gebruikt daarvoor de maanlanding (*moonshot*) als template: "De maanlanding was een gigantische oefening in probleemoplossing, met de publieke sector achter het stuur, die hand in hand met bedrijven - kleine, middelgrote en grote - honderden verschillende problemen aanpakte."

De wereld kent vandaag de dag grote uitdagingen op het gebied van gezondheid, milieu, onderwijs, kansenongelijkheid. Deze hangen volgens Mazzucato allemaal samen met de huidige inrichting van het kapitalisme. Deze stellingen worden verder niet echt goed uitgewerkt, maar ze is in elk geval warm voorstander van nieuwe vormen van publiek-private samenwerking. Dat betekent volgens haar om te beginnen stevig investeren in de publieke sector en haar kernvaardigheden; tot voor kort een nagenoeg uitsluitend politiek linkse boodschap.

Als eerste maakt Mazzucato korte metten met vijf mythes van het economisch denken uit de laatste decennia; zoals dat de overheid alleen moet faciliteren en in de markt de echte waardescheppers en risiconemers actief zijn. Of dat de overheid als een bedrijf moet worden gerund, ook daar wil ze snel van af. Vervolgens pleit ze voor een overheid die voorop loopt, die risico's durft te nemen en grote investeringen doet. De overheid in de *driving seat* dus, à la de VS en NASA ten tijde van de Apollo-missie naar de maan. Overigens betekent publiek-private samenwerking in Mazzucato's optiek ook het betrekken van burgers bij oplossingen.

Makkelijk wordt het zeker niet om de grote wereldproblemen op te lossen, maar president Kennedy zei het al in 1962, toen hij het maanlandingsprogramma aankondigde: "...*We do these things not because they are easy, but because they are hard...*". Aan dat optimisme lijkt Mazzucato zich te spiegelen. Dat is misschien ook wel een manco aan het boek; het laat erg groot optimisme zien, maar de praktijk is tot nu toe nog erg weerbarstig. Het klimaatprobleem bijvoorbeeld, laat zich vermoedelijk niet zomaar in een paar jaar oplossen.

Dus wie heeft er zin in een spreekwoordelijke maanreis, om de hedendaagse problematiek aan te pakken en op te lossen? Mazzucato heeft de handleiding geschreven en de virtuele *moonshuttle* klaarstaan. Nogmaals, aan ambitie dus geen gebrek in dit boek, maar of het ook gaat werken in de praktijk... *wait and see*.

Mariana Mazzucato: *Moonshot - grootse missies voor de hervorming van het kapitalisme*, Nieuw Amsterdam 2021 (Nederlandse vertaling), ISBN 978 90 468 2741 3

Inclusieve communicatie

Met het risico dat we op tenen gaan staan: Is de Accountant nu ineens woke geworden met een kort pleidooi voor inclusief communiceren?

Volgens Belgisch diversiteits- en inclusiviteitsdeskundige Hanan Challouki schort het daar in elk geval nog flink aan. Glashelder legt zij uit wat inclusieve communicatie is, wat het niet is, de valkuilen en waarom het in haar optiek belangrijk is voor met name het bedrijfsleven. Sommige lezers zullen haar pleidooi de hoogste tijd vinden, weer anderen vinden het allemaal overdreven gedoe. Dit mag u uiteraard zelf uitmaken, maar ook in de accountancy - laten we eerlijk zijn: nog vooral een traditioneel witte-mannenbolwerk - lijkt de diversiteit in elk geval nog niet een faire afspiegeling van de maatschappij te zijn.

Overigens is het boek geschreven voor het Belgische bedrijfsleven, maar heel herkenbaar voor Nederland en gemakkelijk op ons land toepasbaar.

Hanan Challouki, *Inclusieve communicatie - alles wat je moet weten om een divers publiek te bereiken*, Pelckmans Uitgevers 2021, ISBN 978 94 6337 276 3

Crisis? What crisis?

"Ik weet dat er geen perfect crisismanagement bestaat." Fijn, dat is een leuke binnenkomer, maar met deze eerlijke openingsnoot rolt Lukas Burgering ons wel een goed geschreven boek binnen, waarin hij zijn lessen voor effectief crisismanagement en -communicatie voorlegt.

Dat doet hij aan de hand van eigen ervaringen opgedaan bij diverse organisaties (waaronder uw eigen NBA in de afgelopen paar jaar). Geen enkele crisis is hetzelfde, maar ze verlopen volgens Burgering wel vaak volgens eenzelfde soort patroon. Hij heeft in dit boek overigens vooral tips voor de (crisis)communicatie van het bedrijfsleven. Vandaar ook dat hij communicatie veelal direct linkt met relatie- en reputatiemanagement.

Verder behandelt Burgering de noodzaak van heldere en duidelijke rollen binnen het crisisteam en het onderbrengen van de (eind)verantwoordelijkheid. Met veel herkenbare praktijkvoorbeelden laat hij zien hoe belangrijk het is om als organisatie te reflecteren op de kernboodschappen die je wilt overbrengen, om daarmee de *license to operate* op te bouwen én te onderhouden. Noem deze *license* maar even kortgezegd 'het maatschappelijk draagvlak voor de totale activiteiten van jouw organisatie'. Notabene: Het aantal kernboodschappen dat je mag hebben volgens Burgering is exact drie. Geen twee, geen vier en al helemaal niet in de dubbele cijfers. Lees pagina's 122-124 en u bent ingewijd. En het getal drie komen we ook tegen in het hoofdstuk over V&A-communicatie (drie niveaus van de Vraag en Antwoord-piramide).

Mocht het u duizelen na alle voorbeelden aan het einde van het boek, dan kan het geen kwaad om nog eens een prachtige vuistregel uit de inleiding te herlezen. Toegegeven, een beetje een doordoeners maar toch ook een ijzeren wet voor elke communicatieprofessional met een beetje gezond verstand: "Met goede communicatie blijven de meeste problemen beheersbaar, met slechte communicatie kan het kleinste issue makkelijk een groot probleem worden." En zo is het maar net.

Lukas Burgering: Crisis - een handboek voor elke organisatie voor de situatie waar niemand graag over nadenkt, Van Duuren, 2021, ISBN 9789089655981.

ELLY'S BOEKBLOG

Patronen

Cultuurverandering. Ondanks (of dankzij?) de corona- en klimaatcrisis nog steeds een grote uitdaging bij veel bedrijven. Daniëlle Braun schreef na het prijswinnende *De Corporate Tribe* weer een uitstekend boek over hoe we de lessen van de antropologie bij cultuurverandering kunnen gebruiken: *Patronen*.

Het boek barst uit zijn voegen van de voorbeelden uit Brauns praktijk, waarbij ik de ongezonde bitterballen als indicator voor gebrek aan belangstelling voor gezondheid bij een farmaceut erg treffend vond. Zo kunnen kleine zaken je op het spoor zetten van een hardnekkig patroon dat de gewenste cultuur in de weg zit.

Braun zoomt voornamelijk in op de manier waarop je patronen onderzoekt: herkennen, vastleggen, duiden, communiceren, veranderen en nieuwe patronen laten beklijven. Bijzonder leerzaam met counter-intuïtieve, maar goed beredeneerde *eye-openers*: Je bevindingen terugkoppelen aan het hele bedrijf, niet alleen aan je opdrachtgever. Schriftelijk rapporteren vermijden, maar een *event* houden. Zowel van afstand, als observator, als van heel dichtbij, als participant, de organisatie leren kennen. Maar niet overdrijven met het participeren: Braun ging eens achter een arrestante aan toen ze onderzoek deed bij de politie. (Mee-frauderen is óók geen goed idee voor participatief onderzoek, lijkt me).

Patronen verwijst regelmatig naar bekende boeken over cultuur en cultuurverandering van Quinn & Cameron, Hofstede en Trompenaars, plus natuurlijk de theorie vanuit de antropologie. Daarnaast wordt geput uit de ervaring van Braun, die na jarenlang advieswerk bij organisaties een aantal thema's vaak ziet terugkomen. Hoe we reageren op corona ontbreekt niet en maakt het boek lekker actueel. Zoals alle boeken van Braun is het schitterend uitgevoerd met veel foto's. Leesfeest!

Daniëlle Braun, Patronen, Boom Uitgevers, 2021, ISBN 9789024438877. Zie ook community.nba.nl/group/boekinspiratie.

Elly Stroo Cloeck is project- en interimmanager GRC, audit en accountancy. Ze schrijft recensies en samenvattingen van managementboeken, te vinden op 1001managementboeken.nl.

JAN JELLEMA, RELATIEMANAGER BIJ BENTACERA

"BAK MET DATA MAAKT GOED GESPREK MET ONDERNEMER MOGELIJK"

Van accountancy tot aan financiering. Van belasting tot aan data-advies. Het van oorsprong Friese accountantskantoor Bentacera bedient ondernemers van divers pluimage zo breed als het maar kan. De basis daarvoor is het boekhoudpakket Twinfield en de scan- en herkenoplossing van Basecone.

Bentacera is ontstaan uit het samengaan van twee Friese kantoren in 2013: Bent en Acera. Het mkb-adviesbedrijf heeft zes kantoren in Friesland, en er komt een zevende bij in Groningen. "Deze opent eind dit jaar", stelt Jan Jellema, relatiemanager bij Bentacera. "We werken voor ondernemers met dromen en ambities. Zo'n samenwerking gaat vaak veel verder dan de cijfers. We willen die ondernemers, van klein tot groot, op elk gewenst vlak ondersteunen. Daarom hebben we ook diverse disciplines in ons kantoor, zoals personeelsdiensten, pensioen, bedrijfsadvisering en data-analyse. We willen de klant kunnen adviseren, maar ook inspireren. Dan moet je er zijn op het moment dat het ertoe doet voor de ondernemer en niet wachten tot aan einde jaar bij de jaarrekening." Het groeiende Bentacera heeft zo'n 250 fte in dienst, ongeveer 300 medewerkers.

TWEE KANTOREN KOZEN VOOR TWINFIELD

Bentacera is een enthousiast gebruiker van Twinfield. Jellema: "De keuze voor het boekhoudpakket stamt van voor mijn tijd en zelfs van voor de fusie. Beide kantoren hebben destijds onafhankelijk van elkaar voor Twinfield gekozen. Dat maakte de integratie ten tijde van de fusie voor ons natuurlijk eenvoudiger. Ik weet dat destijds Twinfield het verste was met online administratiesoftware. Dat innovatieve karakter – nooit stilzitten – waardeer ik ook enorm in de organisatie en het pakket van Twinfield. Ik noem met name bankmutaties die herkend worden en automatisch verwerkt worden in de boekhouding. Daardoor kun je sneller boeken. Basecone is er later bij gekomen. Zou het scannen en herkennen van in- en verkoopfacturen dan niet veel meer extra werk met

zich meebrengen? Uiteindelijk hebben we, bij de fusie, ook Basecone omarmd omdat dat de kwaliteit van de administratie verbeterd. Ondernemers hebben zo ook eerder inzicht in hun schuldpositie."

BETROKKEN BIJ NIEUWE ONTWIKKELINGEN

Jellema werkt sinds 2005 met Twinfield. "Ik weet hoe het werkt en ik merk dat ik de medewerkers van de organisatie snel weet te vinden. We worden ook continu betrokken bij nieuwe ontwikkelingen. Zo mochten we onlangs de bètaversie van de nieuwe bankmodule testen. Ik kijk uit naar de verschijning van die module. Ik noem ook het event MoveOn dat Wolters Kluwer, waar Twinfield onderdeel van uitmaakt, onlangs hield. Het is goed dat we een beeld konden vormen van de onderwerpen waar Twinfield mee bezig is de komende jaren. Ik zag

daar dat we door verdere robotisering nog efficiënter kunnen werken. Dat is een groot voordeel voor onze klanten die geen omkijken willen hebben naar hun administratie. Zij zien zich meer en meer geholpen door tools die de laatste stand van zaken van hun onderneming meteen weergeven. Ook ben ik benieuwd naar de rapportage-tooling die Wolters Kluwer liet zien. Kortom, goed om de ontwikkelingen van onze softwarepartner gezien te hebben. En goed dat ze blijven innoveren.”

MET DATA KLANTEN HELPEN

Want dat doet Bentacera ook. “We groeien behoorlijk uit ons jasje”, stelt Jellema. “Niet alleen vanwege de marktverbreding, maar ook vanwege groei in de controlepraktijk. Vandaar ook dat we uitbreiden

naar Groningen. In data-analyse breiden we ook onze dienstverlening uit. Denk hierbij aan het omzetten van data naar relevante informatie waar een ondernemer op kan sturen. Of het eenvoudiger maken van bedrijfsprocessen door te automatiseren. We beschikken namelijk in onder andere Twinfield over veel data van onze klanten. Hoe kunnen we daar onze klanten mee helpen? Daarvoor doen we ook intern data-analyse. Zijn de administraties op orde? Waar staan ze in het proces? Maar we geven ook acties vorm. Als voorbeeld de werkkostenregeling. Als uit de data blijkt dat sommige klanten tegen een overschrijding aanzitten, kunnen we onze adviseurs vragen hen te waarschuwen en proactief adviseren. Een ander voorbeeld: Als een ondernemer op een veel hoger resultaat staat door een

flinke groei, moeten we wellicht een gesprek inplannen. Over de belastingen of een andere organisatiestructuur.”

HET GOEDE GESPREK

Data ondersteunen zo de adviseurs bij het goede gesprek met de ondernemer. “Onze adviseurs luisteren naar onze klanten en weten wat hun koers is. Waarvan liggen ze wakker? Wat willen ze realiseren? Of: Welke specialist kan hen inspireren? Dat is het belangrijkste. Zonder de basis op orde te hebben met Twinfield en Basecone kun je die data niet gebruiken. Kortom, je kunt zo veel meer uit je bak met data halen dan je in eerste instantie denkt. Je pikt signalen veel sneller op. Waarom zou je dan nog wachten op het gesprek bij de jaarrekening?”

NBA adopteert 33 namen in Holocaust Namenmonument

De NBA heeft 33 namen van omgekomen joodse leden van het toenmalige NlVA geadopteerd, in het nieuwe Holocaust Namenmonument in Amsterdam.

Het Holocaust Namenmonument is op 19 september in Amsterdam onthuld door Koning Willem-Alexander. In het monument zijn de namen, geboortedata en leeftijden bij overlijden te vinden van ruim 102.000 Nederlandse slachtoffers van de Holocaust; zowel Joden als Sinti en Roma. Door het adopteren van de 33 namen heeft de NBA bijgedragen aan de realisatie van het monument en eert en herdenkt zij daarmee ook haar oud-collega's.

In de loop van de oorlog mochten Joden geen lid meer zijn van het toenmalige NlVA, één van de rechtsvoorgangers van de NBA. Uiteindelijk moesten 56 Joodse NlVA-leden gedwongen hun lidmaatschap opzeggen; 33 van hen overleefden de oorlog niet. De lijst van namen in het nieuwe monument telt overigens meer (assistent-)accountants, maar die waren geen lid van het NlVA; Nederland kende op dat moment diverse accountantsverenigingen.

Limperg

Vooraf Théodore Limperg, grondlegger van het Nederlands accountantsberoep en hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam, verzette zich in de Tweede Wereldoorlog namens een collectief van hoogleraren tegen het uit het ambt zetten van Joodse medewerkers. Door zijn felle verzet werd hij in april 1943 ontslagen als hoogleraar en moest onderduiken.

Het nieuwe Holocaust Namenmonument Nederland staat aan de Weesperstraat in Amsterdam en is ontworpen door de Pools-Joods-Amerikaanse architect Daniel Libeskind. De financiering van het monument heeft vijftien miljoen euro gekost en is mede mogelijk gemaakt door het adopteren van de stenen. Tot nu toe zijn tussen de zeventigduizend en tachtigduizend namen geadopteerd.

Gids over continuïteitsbeoordeling

Een nieuwe Continuïteitsgids moet accountants ondersteunen bij de beoordeling van de continuïteit van ondernemingen.

De Continuïteitsgids licht toe welke stappen accountants en hun organisaties zetten op het gebied van continuïteit en vat de huidige manier van werken samen. Daarnaast kan de gids een basis vormen voor gesprekken met beroepsgenoten en stakeholders over wat van een accountant kan worden verwacht.

Omdat faillissementen grote maatschappelijke schade kunnen veroorzaken en het publiek vertrouwen in de financiële keten kunnen schaden, is het volgens NBA-voorzitter Marco van der Vegte belangrijk dat de sector continu bezig blijft met innoveren en leren over continuïteit, want de verwachtingen bij gebruikers van financiële informatie en bij de samenleving

zijn hoog. "Met deze gids geven we de accountant nog een extra stuk gereedschap om het werk op dit vlak te optimaliseren."

Veranderagenda

De gids is uitgebracht door de werkgroep Continuïteit, die zich richt op thema's uit de Veranderagenda Audit. De werkgroep wil inzicht krijgen in factoren die een rol spelen bij het adequaat en tijdig herkennen van situaties van (dis)continuïteit en het achterhalen van de oorzaken waardoor dit niet altijd lukt. Op zes thema's wordt momenteel naar kwaliteitsverbetering gestreefd door de Stuurgroep Publiek Belang, onder voorzitterschap van de NBA.

Zowel de Continuïteitsgids als de Veranderagenda Audit zijn te vinden via nba.nl.

Houd uw kennis actueel. Volg een regiosessie bij u in de buurt.

Regiosessie Belastingplan 2021

Wat kunt u de komende periode doen om uw klanten fiscaal optimaal van dienst te zijn? Met deze Regiosessie heeft u een volledig overzicht van de wijzigingen in de fiscale wetgeving vanaf 1 januari 2022. Wat komt zoal aan bod:

- Wijzigingen per 1 januari 2022
- Belastingplan 2022 en overige fiscale maatregelen
- Overige actualiteiten en rechtspraak

Datum	Verschillende data in november 2021
Locatie	Diverse regio's
Tijd	16.30 - 21.00 uur
Docent	mr. Dennis Heijmink RB
Prijs leden	€ 295
Prijs niet-leden	€ 340
PE	4

Ook online beschikbaar op diverse data!

Regiosessie Continuïteit voor de Samenstelpraktijk

Deze Regiosessie kenmerkt zich door een wisselwerking van theoretische aspecten met hun praktische gevolgen en de koppeling naar de toepassing ervan. Het kernthema wordt belicht vanuit verschillende perspectieven.

Datum	Verschillende data in november en december 2021
Locatie	Diverse regio's
Tijd	16.30 - 21.00 uur
Docent	drs. Sytze de Swart RA AA
Prijs leden	€ 245
Prijs niet-leden	€ 340
PE-punten	4

Opleidingen

NBA

Heb je vragen? Bel of mail ons, wij helpen je graag! **020 301 03 30 / info@nbaopleidingen.nl**
Bekijk het cursus- en webinar aanbod op **www.nbaopleidingen.nl**

360° klantbeeld met CRM

Compleet vernieuwde
facturatie module

De #1 online CRM oplossing voor Accountancy
radar360.nl

RADAR360®

Raad voor Toezicht gebruikte coronajaar vooral voor innovatie

In het toetsingsjaar 2020 heeft de Raad voor Toezicht van de NBA door de coronacrisis veel minder toetsingen kunnen uitvoeren dan in andere jaren. Wel heeft de raad ingezet op innovatie, onder meer met de ontwikkeling van een nieuwe toetsingsapplicatie.

Samen met de SRA, die geaccrediteerd is om ook toetsingen uit te voeren, heeft de Raad voor Toezicht in totaal 24 accountantskantoren met een Wta-vergunning getoetst. 71 procent daarvan voldeed aan de gestelde eisen, tegen 58 procent een jaar eerder. Dat blijkt uit het verslag van werkzaamheden van de Raad voor Toezicht over het toetsingsjaar 2020.

Van de veertien kantoren die in het verslagjaar zijn hertoetst, voldeed eveneens 71 procent aan de eisen (vorig jaar 55 procent). Ook hebben de raad en de SRA in dit verslagjaar 52 kantoren zonder Wta-vergunning getoetst. Daarvan voldeed 73 procent aan de daaraan gestelde eisen.

Doordat er maar beperkt kon worden getoetst als gevolg van de coronamaatregelen doet de raad geen uitspraken over verbeterpunten bij kantoren.

Digitaal toetsen

Omdat reguliere toetsingen nauwelijks mogelijk waren, heeft de raad geëxperimenteerd met het digitaal uitvoeren van toetsingen, voorlopig op vrijwillige basis. Ook is een nieuwe toetsingsapplicatie ontwikkeld en in gebruik genomen, die het hele toetsingsproces ondersteunt. De ervaringen met digitaal toetsen zijn positief maar ze worden wel als intensief ervaren, met name in het voortraject. Tegelijk zijn ze werkbaar en leveren ze soms ook tijdswinst op.

Met ingang van 1 januari 2022 wordt de uitvoering van het toezicht op niet-oob-accountantskantoren met een wettelijke vergunning overgebracht naar de AFM. In het verslagjaar hebben AFM, NBA en SRA in een gezamenlijk projectteam gewerkt aan de voorbereiding van die overdracht. Ook heeft een werkgroep van de raad een start gemaakt met de herziening van het toetsingsproces, om dat beter te laten bijdragen aan de kwaliteitsbevordering bij accountantskantoren. De toetsing van accountantsafdelingen binnen organisaties wordt eveneens op nieuwe leest geschoeid.

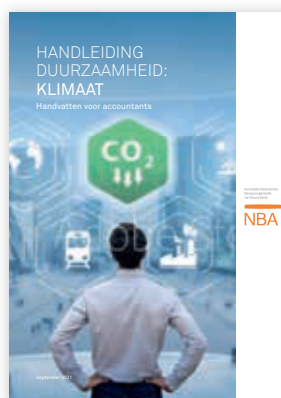
Nieuwe 'Handleiding klimaat' voor accountants

Een nieuwe 'Handleiding Duurzaamheid: Klimaat' biedt accountants, in welke rol dan ook, handvatten rondom het thema klimaat.

De handleiding is een vervolg op de publieke managementletter (PML) over klimaatverandering *Klimaat is financieel*, die de NBA begin 2020 uitbracht met name voor bestuurders en ondernemers. Met de handleiding wordt de PML vertaald naar de dagelijkse praktijk van accountants en worden concrete handvatten geboden ten aanzien van het onderwerp klimaat.

CSRD

De uitgave refereert aan de dit voorjaar gepresenteerde Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), onderdeel van de Europese inspanningen om in 2050 de doelstelling van klimaatneutraliteit te behalen (*Green Deal*). "Organisaties zullen stappen moeten zetten qua CO₂-voetafdruk om hun

license to operate te behouden en hun continuïteit op (middel)lange termijn te handhaven", zo stelt de handleiding. "Accountants kunnen en moeten hun cliënten en werkgevers daarbij ondersteunen vanuit hun maatschappelijke rol. En in het publiek belang."

De handleiding, die tot stand kwam vanuit de community

Planet Finance, is bestemd voor alle accountants in welke rol dan ook. De publicatie maakt binnen elk hoofdstuk onderscheid tussen gevolgen voor het mkb en voor grote organisaties, met de bijbehorende risico's en kansen. De handleiding is beschikbaar via nba.nl.

Kosten accountantstoezicht stijgen naar ruim vijf miljoen in 2024

De kosten van het toezicht op het accountantsberoep door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) lopen de komende jaren op van circa anderhalf miljoen euro dit jaar tot ruim vijf miljoen in 2024.

Dat blijkt uit een wijziging van het Besluit bekostiging financieel toezicht (Bbft) 2019, onder meer in verband met uitbreiding van het accountants-toezicht door de AFM. Het besluit regelt ook een wijziging in de doorberekening van toezichtkosten voor betaalinstellingen met een vergunning in een andere lidstaat, die in Nederland actief zijn. Het aandeel van de kosten voor het toezicht op het accountantsberoep groeit binnen de AFM naar bijna vijftien procent van het totaal van de verschillende toezichtcategorieën.

Ook het toezicht op de wettelijke controle van niet-oob-organisaties komt straks bij de AFM te liggen, in lijn met het advies van de Commissie toekomst accountancysector (Cta). Tot nu toe lag dat toezicht bij de SRA en de NBA, op basis van convenanten met de AFM. Volgens minister Hoekstra van Financiën is 2021 een overgangsjaar, "waarin de AFM voorbereidingen treft voor het uitvoeren van de nieuwe toezichttaken". Per 1 januari 2022 neemt de AFM het toezicht op de niet-oob-accountantsorganisaties over.

Kostenstijging

Het kabinet noemt de kostenstijging voor het toezicht "proportioneel", omdat de AFM het toezicht op circa 270 extra accountantsorganisaties moet gaan uitvoeren. Het tarief dat

accountantsorganisaties aan de AFM moeten betalen is afhankelijk van de omzet uit wettelijke controles en de kostenstijging blijft volgens het kabinet "te overzien". Omdat de kosten proportioneel worden toegerekend, wordt het leeuwendeel ervan door de oob-vergunninghouders gedragen, die ook veel niet-oob-organisaties controleren.

"De NBA begrijpt dat een en ander ingrijpend kan zijn voor niet-oob-kantoren", stelt NBA-directeur Berry Wammes in een reactie. "De veranderingen in het toezicht moeten worden gezien in de context van het hele pakket van wetswijzigingen en de daarmee gemoeide lastenverzwaring. Daarom heeft de NBA bij de minister onder meer gepleit voor een gefaseerde invoering van de kwaliteitsindicatoren."

Winnaars Impact Challenge op bezoek bij accountantskantoor

De NBA Impact Challenge wordt sinds het najaar van 2020 ingezet om jongeren te informeren over het beroep en de opleiding tot accountant. Daarbij wordt zoveel mogelijk gemikt op zelf ervaren wat een accountant doet.

Tijdens de finale strijden de twee beste teams in elke categorie (havo, vwo, hbo en wo) om de winst. De editie van 2020 werd onder meer gewonnen door Patrick en Tijmen, twee studenten van Hogeschool Windesheim. Na afloop kregen zij van één van de juryleden een meeloopdag op het kantoor van WVDB adviseurs en accountants in Waalre aangeboden.

De studenten woonden een vaktechnisch overleg bij, kregen een training in persoonlijke ontwikkeling en maakten kennis met twee jonge accountants in opleiding. Met een beter beeld van het accountantsberoep, een goedgevulde *goodiebag*, hun medaille en de wisselbokaal van de Impact Challenge gingen zij uiteindelijk weer naar huis. Ook door PwC, Deloitte en Borrie zijn meeloopdagen voor finalisten georganiseerd. Vorig jaar speelde een dj de hoofdrol in de challenge, dit jaar gaat de case over een tweeling met een webshop, die samen duurzame schoenen produceren en daarbij tegen allerlei praktische vragen aanlopen. De scholieren en studenten geven als accountants advies over hoe ze de verschillende vraagstukken kunnen aanpakken. De campagne is in september weer van start gegaan. Meer informatie is beschikbaar via nbaimpactchallenge.nl.

Ontwikkel psychologisch vakmanschap!

Herken je frauduleus gedrag of de valkuilen van oordeelsvorming? Beheers je de kunst van succesvol samenwerken? Bij NBA Opleidingen kan je dit vakmanschap verder ontwikkelen én voldoen aan de nieuwe PE-systematiek.

Psychologie van de oordeelsvorming

Financials zien zichzelf vaak als rationele en objectieve beslissers, maar is dat wel zo? Hoe oordelen mensen? Welke valkuilen kunnen deze oordeelsvorming (al-dan-niet onbewust) beïnvloeden? En hoe kun je je intuïtie effectief inzetten? Deze cursus combineert de meest recente kennis vanuit de psychologie met kennis over de werkwijze van financials!

Datum: 2 december 2021, Sassenheim | Docenten: dr. Annemarie Wennekers en Edwin Hummel EMIA RO RE CISA
Prijs: leden / niet-leden € 695 | € 795

Opleidingen

NBA

De psychologie van fraude en geheimen

De gedragsmatige aspecten van frauduleus handelen

Kennis is macht; door selectief informatie te delen kan men de controle over een (financiële) situatie vergroten. Fraudezaken worden dan ook gekenmerkt door het achterhouden van strafbare en gevoelige informatie. Welke randvoorwaarden faciliteren frauduleus gedrag? Hoe kan je de randvoorwaarden zo vormgeven dat de kans op fraude beperkt blijft?

Datum: 8 december 2021, Nieuwegein | Docent: dr. Andreas Wismeijer
Prijs: leden / niet-leden € 375 | € 450

De psychologie van samenwerken

Echte successen realiseer je samen

Om als organisatie stappen voorwaarts te kunnen zetten, is het van groot belang om goed te kunnen samenwerken in de organisatie en in de keten waarin de organisatie opereert. Echte successen realiseer je in de samenwerking met anderen. Krijg grip op de psychologie van samenwerken!

Datum: 14 december 2021, Nieuwegein | Docent: drs. Karel van Wijngaarden
Prijs: leden / niet-leden € 495 | € 595

Heb je vragen? Bel of mail ons, wij helpen je graag! **020 301 03 30 / info@nbaopleidingen.nl**
Bekijk het cursus- en webinar aanbod op **www.nbaopleidingen.nl**

Grootste voordelen van de salariskoppeling van a.s.r.

Bij onze verzuim- en WIA-verzekeringen bieden wij een handige extra dienst aan; de salariskoppeling. Met de salariskoppeling wordt de salarisadministratie van een werkgever automatisch gekoppeld aan onze verzekeringsadministratie. Als een medewerker bijvoorbeeld uit dienst gaat dan wordt dit vanuit de salarisadministratie direct in onze verzekeringsadministratie gezet. Wel zo handig. Hier leest u over de grootste voordelen van de salariskoppeling.

1. Gemak

Voorheen moesten alle medewerkersgegevens handmatig worden doorgevoerd in de verzekeringsadministratie. Door de koppeling tussen de salarisadministratie en onze verzekeringsadministratie is dit niet meer nodig.

2. Altijd verzekerd

Met onze salariskoppeling valt er niemand tussen wal en het schip. Door de koppeling zijn alle werknemers altijd goed aangemeld en dus verzekerd. Als de salarisadministratie immers op orde is, is de verzekeringsadministratie dat ook.

3. Minder kans op fouten

Als mutaties handmatig worden doorgevoerd kan daarbij iets fout gaan. Door de koppeling hoeven mutaties niet meer handmatig te worden doorgevoerd waardoor de kans op een fout aanzienlijk afneemt.

4. Geen kosten

Wij rekenen geen kosten voor aansluiting- en gebruik.

Meer weten over onze salariskoppeling?

Wilt u meer weten over onze salariskoppeling? Scan dan de QR-code.

NBA Community
Platform

Ontmoeten,
samenwerken,
kennis delen.

Powered by NBA

We blijven groeien.
Bijna 1.400 actieve
deelnemers!

NBA Community
Platform

Laat van je horen
en laat van je zien.

www.nba.nl/communities
of download de NBAApp

NBA wil kwaliteitsindicatoren gefaseerd invoeren

De NBA pleit ervoor om de nieuwe audit quality indicators (AQI's) gefaseerd in te voeren en daarbij te starten met organisaties van openbaar belang.

Dat blijkt uit de reactie van de NBA op de internetconsultaties van het conceptwetsvoorstel Toekomst accountancysector en de concept-audit quality indicators. De NBA verwacht dat goede AQI's kunnen bijdragen aan het inzichtelijk maken van factoren die een rol spelen bij de kwaliteit van wettelijke jaarrekening-controles, maar plaatst wel kanttekeningen. Het doel en de gebruikers van de AQI's moeten bij invoering ervan duidelijk zijn, maar die aspecten zijn nog "onvoldoende helder", wat het beoordelen van de AQI's bemoeilijkt. Volgens de NBA is het van belang om uitkomsten te meten op organisatie- en sectorniveau, niet op het niveau van individuele accountants. Deels vanuit

privacy overwegingen en omdat het kan leiden tot verkeerde verwachtingen, maar ook omdat *naming & shaming* niet de bedoeling is.

Dashboard

Bij de inrichting van een dashboard voor de AQI's is het zaak rekening te houden met de omvang van een accountantsorganisatie, zodat accountantsorganisaties van (min of meer) vergelijkbare omvang met elkaar worden vergeleken. Dat dashboard zal zich in de praktijk moeten bewijzen. De NBA adviseert verder om de voorgestelde indicator 'Fraude en continuïteit' te splitsen in twee aparte AQI's, gezien het belang. Naast de AQI's kan ook het transparantieverslag van accountantsorganisaties nog steeds van waarde zijn.

Keten

De NBA adviseert om de aanwijzingsbevoegdheid vooralsnog te beperken

tot oob-organisaties. Een evaluatie na enkele jaren zou goed zijn.

Bij de voorstellen voor een nieuwe inrichting van het toezicht pleit de NBA ervoor nadere aandacht te geven aan de verantwoordelijkheid van de individuele accountant en die van de accountantsorganisatie ten aanzien van een systeem van kwaliteitsbeheersing. Ten aanzien van het tuchtrecht steunt de NBA het wetsvoorstel om verplichte (extra) educatie toe te voegen aan de formele disciplinaire maatregelen die de Accountantskamer kan opleggen.

Ten slotte benadrukt de NBA dat alleen een integraal pakket voor de gehele keten kan zorgen dat de kwaliteit de komende jaren naar een hoger niveau wordt gebracht. Vooral op het gebied van fraude en continuïteit is dit van belang.

IN HERINNERING MARCEL KARMAN

(9 oktober 1956-18 juni 2021)

Marcel Karman had net als zijn vader, die ook accountant was, een goed gevoel voor cijfers. Hij studeerde aan de Hogere Economische School en volgde daarna de NIVRA-opleiding tot registeraccountant. In 1979 begon hij als junior assistent bij Dubois & Co

in Amsterdam, om er nooit meer weg te gaan. Als bevoegden en integere vakman maakte hij snel carrière binnen het kantoor, dat zich met name richt op klanten in het onderwijs, kunst, cultuur, de zorg en ontwikkelingssamenwerking. Tussen 1989 en 2015 was Karman vennoot van Dubois en ook voorzitter van de maatschap. In die rol liet hij veelvuldig van zich horen, als het ging over zaken als regelgeving, het toezicht op het accountantsberoep en de beloning van accountants. Zijn kantoor had al sinds de oprichting in 1977 een inkomensplafond voor de partners. "Iemand die van de wetgever de taak kreeg om namens de samenleving bedrijven en instellingen te controleren, moet dat doen zonder hierbij te worden geleid door een streven naar een zo hoog mogelijk inkomen",

zei hij ooit in een interview in *Accountant*. Na zijn uitstapen uit de maatschap bleef hij als adviseur actief, ook voor Dubois, vervulde een rol als commissaris en deed veel vrijwilligerswerk, onder meer als penningmeester voor de Leprastichting. Hij was een sporter, speelde graag piano en gold als een echte familieman, met naast zijn echtgenote Nelly, twee kinderen en twee kleinkinderen. De laatste jaren begon zijn gezondheid te haperen en begin dit jaar bleek hij te leiden aan een zeldzame neurologische spierziekte. Die maakte zijn laatste periode zwaar, maar hij klaagde nooit. Karman was bescheiden, vriendelijk, maatschappelijk betrokken en bezorgd om het klimaat. Een ethisch baken, maar ook een rots in de branding. Iemand die voor velen van grote betekenis was en een indrukwekkend spoor heeft achtergelaten, zo schreef het Leidsch Dagblad na zijn overlijden.

IN MEMORIAM

Met leedwezen maakt het bestuur van de NBA melding van het overlijden van vier collega's.

- **Godefridus Adrianus Cornelis van Dorst RA**, Zierikzee, overleden 7 september 2021, 63 jaar
- **Caspar Alexander Nicolaas Walraven van Haften RA**, Enschede, overleden 19 augustus 2021, 55 jaar
- **Dirk Kleibrink RA**, Amstelveen, overleden 27 september 2021, 94 jaar
- **Roelof van Steenwijk RA**, Amstelveen, 26 augustus 2021, 75 jaar

Per saldo

MARC SCHWEPPE

Marc Schweppe is hoofdredacteur van Accountant en Accountant.nl.

Wie bewaart er nog wat?

Ooit, halverwege de jaren negentig, startte ik mijn bijna tien jaar bij een Grote Vier-accountantsorganisatie met het schrijven van een jubileumboek. Veertig jaar bestond het kantoor in Nederland, honderdvijftig jaar internationaal, dat viel mooi samen. Wat opviel was dat het verzamelen van informatie voor zo'n boek nog niet zo eenvoudig was. Het meeste verwierf ik door een reeks interviews met oud-voorzitters van het kantoor, waarvan enkele inmiddels de leeftijd der sterken hadden bereikt.

Gelukkig had een enkeling in de loop der jaren het nodige verzameld in een persoonlijk archief, waar ik voor het boek uit mocht putten. Een paar medewerkers met veel dienstjaren deden verder hun best om de laatste historische documenten te behouden voor de eeuwigheid, dapper vechtend tegen facilitair managers met opruimdrang.

Ik dacht daar weer aan, bij het lezen van een recent betoog van onze gewaardeerde scribent Luc Quadackers, die momenteel samen met Kees Camfferman werkt aan een nieuw boek over de geschiedenis van het

Nederlandse accountantsberoep, dat loopt van de jaren zestig tot ongeveer 1995. Een derde historisch werk op rij, na boeken van De Vries (1895-1935) en De Hen, Berendsen en Schoonderbeek (1935 tot circa 1970). "Een uitdagende klus, een zoektocht door het informatiemoeras", aldus Luc. Maar er is gelukkig nog veel te vinden in archieven. Dat lijkt voor de meer recente geschiedenis lastiger te worden, hoe bizar dat anno nu met alle digitale opslagmogelijkheden ook klinkt. "Ik vraag me wel eens af of iemand die in 2070 het jaar 2020 onderzoekt op dezelfde manier georganiseerd informatie terug kan vinden als iemand die op dit moment het jaar 1970 onderzoekt. Ik heb mijn twijfels", zo schrijft Luc ietwat bezorgd.

Die zorg deel ik met hem. Niet alleen omdat we eerder zaken digitaal opschonen "want gedateerd". Maar ook omdat in deze razendsnelle digitale samenleving, waar alles kan worden gedeeld en bekeken, de behoefte groeit om zaken maar liever niet vast te leggen, of snel op te ruimen en te vernietigen. Met de juridisering van de samenleving neemt de neiging om zaken niet meer vindbaar te maken toe. "Doe maar geen e-mail

hierover, die is wob-baar", hoor je soms. Ook in de wandelgangen van een keurige beroepsorganisatie.

Over ongemakkelijke zaken leggen we achteraf liever geen verantwoording af. Dat zien we in de accountancy, waar de lamellen nog altijd dicht gaan als het spannend wordt. Met een beetje pech wordt ook de shredder opgestart. We zien het bij de overheid rondom dossiers als de toeslagen-affaire. De Wet openbaarheid van bestuur, die wordt vervangen door de Wet open overheid, betekent voor vasthoudende journalisten vaak eindeloos geduld hebben en genoeg moeten nemen met een document dat vooral uit dikke zwarte strepen bestaat.

Een zwartgemaakt document is één ding. Dan weet je in ieder geval zeker dat het bestaat en is het de kunst om een leesbare versie te krijgen. Maar bij private organisaties begin je niks met een wob-verzoek. Bewaarplicht of niet, als een organisatie er bewust voor kiest om informatie niet vast te leggen of snel te vernietigen, dan wordt het een uitdaging. Niet alleen voor geschiedschrijvers, maar bijvoorbeeld ook voor het verkrijgen van betrouwbare controle-informatie. ←

MAAK EEN CARRIÈRESWITCH EN WORD HEADHUNTER

Heb jij een financiële achtergrond en denk je na over een out-of-the-box-carrièreswitch die goed aansluit op jouw expertise? Kevin van Beest en Claudia van der Putte gingen je voor en sloten zich aan bij het gespecialiseerde Finance team van YER Executive. Als recruitmentconsultant voelen zij zich als een vis in het water. In dit artikel vertellen Kevin en Claudia wat de pluspunten zijn van een achtergrond als financial. Ook delen ze waarom hun job zo veel voldoening geeft.

YER EXECUTIVE IS ONDERDEEL VAN YER, EEN ARBEIDS-BEMIDDELINGSBUREAU DAT TALENTEN, EXPERTS EN ORGANISATIES AAN ELKAAR VERBINDT EN ZE HELPT MET HET WAARMAKEN VAN HUN AMBITIES.

KEVIN VAN BEEST EN CLAUDIA VAN DER PUTTE

INHOUDELIJK VERBINDING MAKEN

Kevin van Beest heeft jarenlang als external auditor bij KPMG gewerkt en de accountantsopleiding aan Nyenrode Business Universiteit gevolgd. Nu is hij helemaal in zijn element bij YER Executive waar hij hoogopgeleide financieel specialisten bemiddelt. Kevin vertelt: “Het voordeel van mijn financiële achtergrond is dat ik met opdrachtgevers en kandidaten inhoudelijk de verbinding maak. Ik begrijp met welke financiële vraagstukken organisaties te maken hebben en adviseer over wat de beste manier is om kandidaten aan te trekken. Ook weet ik de kwaliteiten van kandidaten op waarde te schatten, zodat ik loopbaanadvies geef dat echt bij hen past. Het geeft veel voldoening om voor beide partijen zichtbare resultaten te behalen en de kans op de juiste match te vergroten.”

VEELZIJDIGE FUNCTIE MET GROTE IMPACT

Claudia van der Putte heeft veel auditervaring opgedaan bij EY en de opleiding Finance & Control afgerond. Ze is al meer dan tien jaar werkzaam binnen recruitment en geeft als managing consultant leiding aan het Finance team. “Deze combinatie geeft diepgang aan mijn gesprekken. Opdrachtgevers en kandidaten zien mij als relevante sparringpartner om op gelijkwaardig niveau mee te schakelen. De persoonlijke verhalen van

kandidaten en verschillende organisatiebehoefes geven mij steeds nieuwe inzichten. Dat is zeer verrijkend. Wij richten ons op een breed scala aan financials voor cruciale posities op tactisch en strategisch niveau. Van senior specialisten en executives tot management- en directiefuncties. Elke dag is anders en de afwisseling houdt mij scherp. Het geeft veel energie om met mijn team zo veel impact te hebben op het carrièrepad en het dagelijkse leven van kandidaten, en voor organisaties deuren te openen die ze niet verwachten.

ERVAREN TEAM VAN SPECIALISTEN

Een van de pluspunten van YER Executive is dat je veel ruimte, steun en stimulans krijgt voor zelfontplooiing. Claudia legt uit: “Veel collega's zijn specialisten in hun vakgebied. Ze hebben een achtergrond in de sector waarin ze actief zijn of jarenlange ervaring in de arbeidsbemiddeling. Het management stimuleert niet alleen eigen initiatief, maar reikt ook alle tools aan om als persoon te groeien. De vrijheid om mijn functie vorm te geven zoals ik dat voor ogen heb, is uniek - tenminste, ik heb dat nog niet eerder in mijn carrière zo meegemaakt. Naast de verschillende invalshoeken die mijn collega's bieden, doen ze hun werkzaamheden allemaal op hun eigen manier.”

UIT JE COMFORTZONE STAPPEN

Kevin heeft er geen seconde spijt van dat hij vanuit Finance naar recruitment is overgestapt. “Toen ik koos voor deze carrièreswitch ging er een wereld aan nieuwe mogelijkheden voor me open. Mijn ontwikkeling heeft een vlucht genomen. Natuurlijk heb ik erover nagedacht of het een goede beslissing was om uit mijn comfortzone te stappen. Maar niet geschoten is altijd mis en de uitspraak ‘In the end we only regret the chances we didn't take’ houd ik altijd in mijn achterhoofd. Dat ik op deze manier mijn potentieel vergroot en competenties uitbreid, is enorm stimulerend,” besluit Kevin.

Maakt ons verhaal je enthousiast? Neem vrijblijvend contact op om samen te verkennen wat werken bij YER Executive voor jou kan betekenen:

**claudiavanderputte@yer.nl
06-15862076**

Meer persoonlijke verhalen van consultants lezen? Ga naar:

[yerexecutive.com/werkenbij](https://www.yerexecutive.com/werkenbij)

Ruim
260
cursussen

Heeft u uw PE-portfolio op orde?

Cursussen die aansluiten op uw leerdoelen

Of u nu op zoek bent naar inhoudelijke verdieping of bovenop de actualiteit wilt zitten: in ons cursusaanbod vindt u altijd wel onderwerpen die aansluiten bij uw interesses en opgestelde leerdoelen. Sluit nu een abonnement af en krijg onbeperkt toegang tot een uitgebreid aanbod van ruim 260 cursussen waar u flexibel uw PE-portfolio mee kunt invullen.

Maak kennis met ons cursusaanbod en probeer een gratis proefcursus via:
www.pe-academy.nl/accountant-proef

Online nascholen bij PE-Academy

- ✓ Actueel en vakinhoudelijk
- ✓ Vooraanstaande docenten zoals mr. dr. C.G. Dijkstra, drs. P. Schimmel RA CFE en C.M. Verdiesen AA
- ✓ Tevens onbeperkt toegang tot de pakketten van advocaten, fiscalisten en notarissen
- ✓ Ruim aanbod van cursussen rondom het thema continuïteit

Bovenop je vakgebied